Pécs

VIII. KELET-PÉCS

Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

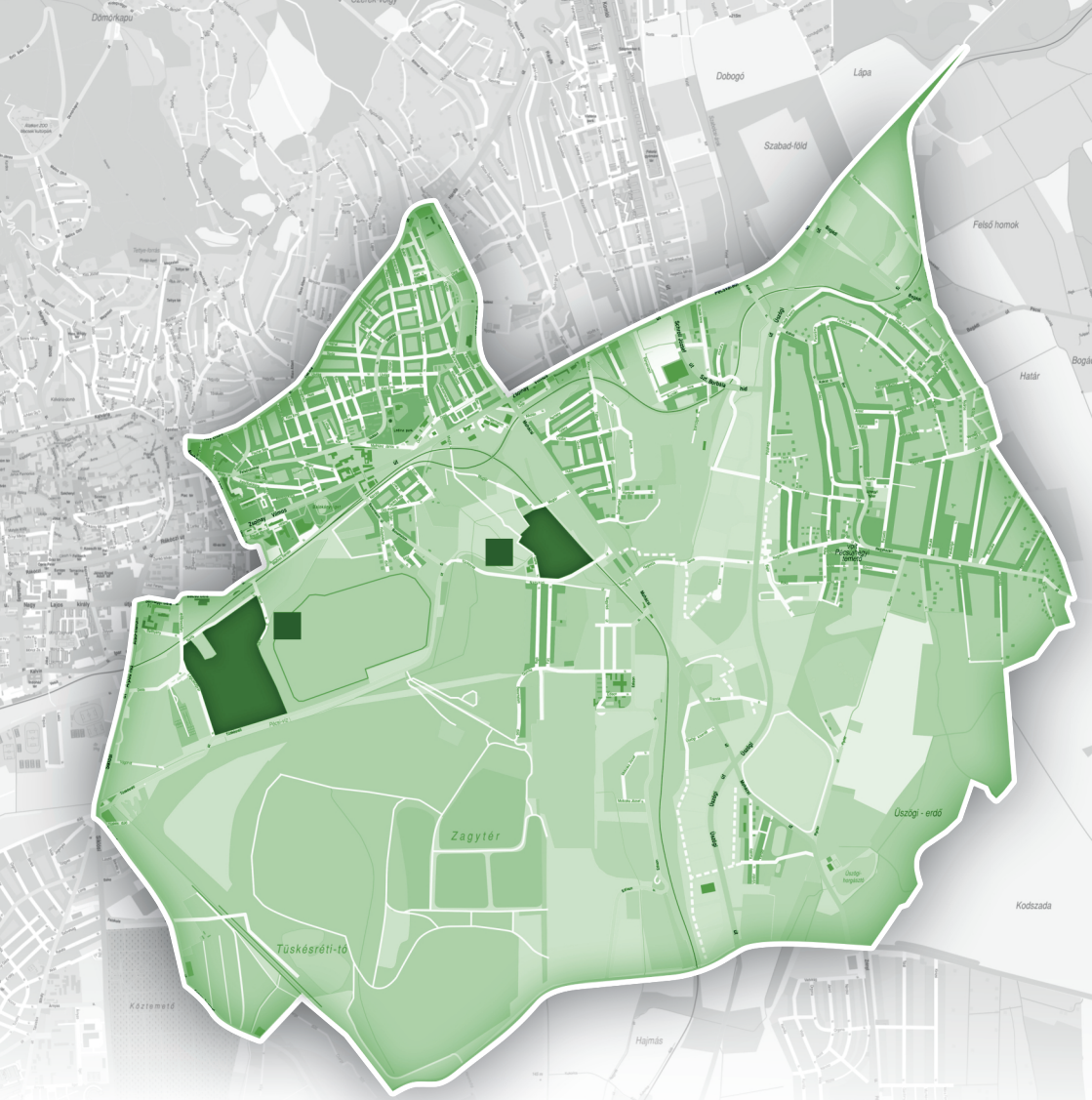
Dómörkapu
Dobogó
Lápa
Szabad-föld
Felső homok
Határ
Zagytér
Üszögi - erdő
Kodszada
Tüskésréti-tó
Köztemető
Hajmás

VIII. KELET-PÉCS VÁROSRÉSZ

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

2. javított kiadás

ISBN 978-615-6035-07-3 (online)
ISBN 978-615-6035-06-6 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:
Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001
– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők 4
Bevezető 6
Szakmai interjúk 7
Bödőcs-Balogh Ágnes 7
Háber János 13
Hoffner Tibor 17
Dr. Hohmann Balázs 21
Kacsányi Éva 25
Dr. Lakner Tamás 31
Mikuli János 35
Miszler Tamás 39
Nagy Ágnes 46
Dr. Pánovics Attila 50
Sramó Gábor 55
Tasnádi Zsófia 58
Összefoglaló 62
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Kelet-pécsi városrészekben 63
Problémák, változásokra irányuló válaszok a Kelet-pécsi városrészekben 63
Személyes szerepvállalás lehetőségei 63
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei 65

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködéseken alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécsett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közkinccsé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönthetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécsett élő, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészben, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel" – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét vetíti elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség" megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmasítását"?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható tizenkettő interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítőink, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk" erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Bödőcs-Balogh Ágnes

Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft.
projektkoordinációs menedzser

Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni?

A kérdésre nehezen tudok egyértelmű választ adni, mert nem pécsi születésű vagyok. Mohácson születtem, de Dunaszekcsőn éltem gyerekkoromban. Tizenöt éve költöztünk Pécsre. Nem vagyok tüke pécsi, olyannyira, hogy nem is akarok az lenni, a szabadidőm jelentős részében most is visszajárok Dunaszekcsőre. Ott van nekünk a „tükénk", a szőlőtőkénk és most még gyümölcsöst is telepítettünk mellé. Igazából én ott vagyok otthon. Nekem a városi mentalitás, gondolkodásmód nehezen megy, szeretnék megmaradni a józan parasztinál. Számomra ezért nem egyértelmű ez a kérdés, mert jó érzés itt élni, de hazahúz a szívem.

Mit szeret ebben a városrészben?

Családommal itt a Zsolnay Negyed mellett, a Csillag közben lakunk, ezt a helyet tudatosan választottuk. Amikor Pécs az Európa Kulturális Fővárosa címet elnyerte, onnantól kezdve egyértelmű volt, hogy itt telepedünk le. Akkor még csak egy formálódó álom volt, hogy itt egy kulturális negyed lesz. Rokonaim dolgoztak a gyárban, és abból kifolyólag az egész családom Zsolnay porcelánt gyűjt. Ünnepekkor abból eszünk, iszunk. Tehát adta magát, hogy olyan közegbe költözzünk, ahol karnyújtásnyira vannak a kulturális programok.

Milyen közösségi kulturális programokat ismer, melyeken vesz részt, akár úgy is, mint szervező?

Elsősorban a munkámból kifolyólag veszek részt ezekben a közösségi programokban. 2013 őszén kezdtem el a Zsolnay Negyedben dolgozni. Akkor még egy olyan projektet vettem át, ahol iskolákkal voltam kapcsolatban. 2016-ban írtuk azt a pályázatot, ami már egyértelműen a közösségekre épült. Akkor kaptuk meg itt a Zsolnay Negyedben a Herkules műhelyt, ahol most is vagyunk. Az volt a feladatunk Laknerné Brückler Andrea projektkoordinációs vezetővel, hogy közösségeket hozzunk ide. Akkor kezdtünk el álmodozni. Kigondoltuk, hogy egy olyan közösségi házat szeretnénk itt a negyeden belül létrehozni, amely kisebb és másfajta közösséget vonz, mint az E78. Ekkor írtuk azt a pályázatot, ami 29 féle programot tartalmazott. Volt heti, havi vagy kéthavi rendszerességű, és volt, ami fél évente valósult meg.

Milyen programok voltak ezek, konkrétan?

Az itt megvalósuló Kultúrával a Családokért projektprogramok nagyon nagy népszerűségnek örvendtek. A projekt kapcsán nagyon figyeltünk arra, hogy minden korosztálynak kínáljunk valamit, illetőleg, hogy mindenféle program legyen. Volt olyan, amelyik előadás jellegű volt és volt, ahol kézműveskedni vagy játszani lehetett. A közösségépítés, családok megsegítése nagyon fontos szempont volt, amikor összeállítottuk ezt a sorozatot, projektet. Két éven keresztül zömében itt a Herkules műhelyben zajlottak a programok, ez volt a központi hely. Természetesen voltak olyan koncertek, szülőakadémia előadások, melyek megrendezésére nem volt alkalmas ez az 50 fős terem. Ezeket ezért más helyszíneken, pl. a Liszt Ferenc hangversenyteremben, illetőleg a Művészetek és Irodalom Házában rendeztük meg. Ebben a teremben nagyon nagy sikerrel mentek például, ha a kisgyermekesektől kezdjük, akkor a Ringató műhelyes foglalkozások itt képeztük az óvónőket, pedagógusokat arra, hogy hogyan tudják a zenei képzést belevinni a mindennapokba vagy hogyan tudnak a zene segítségével a kisgyerekekhez szólni. Az Együtt épít a család programunk minden hónapban teltházzal működött.

A szülők is bekapcsolódnak a programokba?

Igen a szülők is. Együtt játszik és épít a család lego duploból. A programnak a címe is úgy áll össze, hogy együtt legyen a család. Nagyon sokszor megtapasztaljuk azt, hogy amikor otthon a gyerekek játszanak, mi házimunkát végzünk. Persze örülünk, hogy szépen eljátszanak, de így a család nincs együtt. Ebben a programban viszont együtt kellett csinálni mindent és nem lehetett kivonulni.

Érdekes volt megfigyelni nagyobbaknak szánt *ÉlményMűhely* programon, hogy eleinte a gyereket beküldték az asztalokhoz játszani, a szülő pedig külön ülve, telefonján olvasott. Kb. egy negyedóra múlva, már a szülő együtt játszott gyerekével teljes beleéléssel. Kamaszoknak szántuk a Családi társas és az Élményműhely programot, azonban inkább kisebbek látogatták. A 30-as 40-es 50-es korosztály a Szülőakadémiára és a Muzsikáló családok koncertekre jött nagy számban.

Az idősek is nagyon szeretik ezt a helyet, annak ellenére is, hogy a lépcső miatt nehéz megközelíteni. Az *Irodalmi kávéház* és a *Senior programok* is nagyon kedveltek és mindig telt házzal mentek. Az időseket, betegeket gondozó program az Alzheimer Café, elsősorban a demenciában szenvedőknek és családtagjaiknak szól. Ezeken felül voltak workshopok, tanácsadások is, kiemelném az asszertív kommunikációs tréninget, és az esetmegbeszélő szülőcsoportokat, valamint a válás és újjászületés csoportot. Ezeknek a problémáknak feldolgozása olyan csoportokkal történt, ahol olyanok voltak együtt, akik hasonló cipőben jártak, így egész másképp tudtak egymás között kibontakozni. Bár helyileg nem itt valósult meg, hanem a Művészetek és Irodalom Házában, de nagyon népszerű volt még a *Megújulás művészetterápiás foglalkozás*. Kisgyerekes anyukáknak szólt, és ez volt az, amiből a legtöbb, azaz 96 program valósult meg a két év alatt, hisz heti rendszerességgel jöttek össze.

Nagyon érdekes volt látni, hogy hogyan tud egy kisgyerekes anyuka az otthoni 24 órás szolgálatból 2 órára kilépni. Volt, hogy mesét hallgattak vagy festettek a foglalkozás alatt. Gyerekfelügyeletet az ilyen alkalmakra mindig biztosítottunk.

Másik hasonló program, ami itt valósult meg, az az *Ügyes mami*. Ez az a program, amikor a saját gyermekének kézimunkával köt, varr az anyuka, de közben teljesen kikapcsolhat. Ezeken az órákon az anyukák feloldják magukban mindazt, ami felgyülemlik bennük. Apáknak szervezett programunk volt az Elég jó apa egész napos program, mely apaközösségeket hozott létre. Programjaink közül még említhetném a Családi nap a Gyugyi gyűjteményben címűt is, ahol a szülők idegenvezetővel megnézhették a Zsolnay kerámiákat, közben a gyerekeknek múzeumpedagógiai, kézműves foglalkozásokat tartottunk, de említhetném még a Játékakadémiát melyen országosan elismert szakemberek tanítottak minket játszani, és hívták fel a figyelmet a közös játék fontosságára.

Van-e az említetteken kívül olyan helyszín, ami még az eszébe jut, akár ebben a komplexumban, akár a városrészben?

Amiről még tudok, az az Y Közösségi Ház, de én még nem voltam ott, így nem nagyon tudom milyen programjaik vannak. A Pepitáról is tudok, illetve azt például tudom, hogy a baptisták is működtetnek még aktívan közösségi teret, mivel ők is jönnek rendszeresen a mi programjainkra.

Mik a legkorábbi pécsi emlékei programokról, rendezvényekről?

A Belvárosba jártam be legkorábban programokra, amikor a húgom már ott dolgozott programszervezőként. Elsősorban fesztiválokra tudok leginkább visszaemlékezni. Például a Sétatér fesztivál és hasonló ilyen rendezvények. Ebből a városrészből az első nagy emlékem az első Zsolnay fesztivál volt, amikor megnyílott a negyed. Ekkor még kicsik voltak a lányaim. Mikor először bementünk és körülnéztünk, azt láttuk, hogy bármerre is megyünk, mindenhol volt valami érdekes. Szenzációs érzés volt. Millióegy program és az összes kiállítás nyitott volt. Az étterembe, kávézóba, mindenhova kedvezményekkel mehettünk. Ez a rendezvény tehát egy nagy élmény volt nekünk, meg a közelsége is pozitív volt. A lányokkal haza tudtunk menni, és vissza tudtunk jönni akár az esti fürdés után is még egy sétára. Utána jöttek a Szamárfül fesztiválok, melyek a lányok miatt különösen emlékezetesek voltak. Ott már több nappal előtte kitették a figyelemfelhívó csacsikat, amire a lányok minden nap felültek. Tehát onnantól kezdve, hogy megnyílott a negyed, minden nap itt voltunk. Ha játszótérre szerettek volna menni a gyerekek, akkor is mindig ide jöttünk. Kis lakásban lakunk, így a nagy melegben jó ide kimozdulni. A lányok itt tanultak meg biciklizni a pirogránit udvarban. Tehát minket minden ide köt. A boltok utcájának megnyitását is vártuk, például a csokiboltban mi voltunk az első vásárlók. Hétvégén, ha elindulunk otthonról, akkor természetes, hogy mindig a Zsolnayban kötünk ki, nagyon ritka, hogy besétálunk a városba. A Balokányba megyünk le időnként és a Belvárosba, ha valami nagyobb rendezvény vagy fesztivál van.

Mi az, ami Ön szerint vonzóvá teszi a lakosság számára az itteni programokat?

Más programokról nem tudok nyilatkozni, csak az általam szervezettekről. Biztos, hogy az ingyenesség nagyon sokat nyom a latba. Illetőleg maga a tény, hogy milyen szép helyen van. Többször jöttek ide már forgatócsoportok és mindig elmondták, hogy milyen gyönyörű itt minden. Még én is találok mindig valami újat, valami olyat, amit még nem láttam, pedig én rendszeresen itt vagyok. Olyan módon is figyelünk a látogatókra, hogy rendszeresen megkínáljuk őket kávéval, teával és igyekszünk mindenkivel elbeszélgetni, aki betér hozzánk. Mindenkiről tudom, hogy honnan jött, nekünk az a célunk, hogy értékes programok legyenek, és amikor az emberek ide bejönnek, akkor ne csak egy program élménnyel távozzanak, hanem vissza is jöjjenek hozzánk.

Kik alkották ezeknek a programoknak a célközönségét? Jellemzően a környékbeliek jönnek, vagy messzebbről is érkeznek?

Elsősorban a kisgyermekes családok. Azt lehet mondani, hogy az általános iskolás gyerek már csak akkor jön, ha van kistesó is. Emellett a nyugdíjas korosztály, aki még jelen van nagy számban.

A környékbeli utcákból sokan jönnek, de főként nyáron sok a turista is. De a forgalmunk nem csak nyáron nagy, mert ebben a hónapban például Budapestről jött le egy család három gyerekkel és itt voltak egész nap. Jönnek Miskolctól kezdve az egész országból és nagyon sok a rendszeresen visszatérő nem pécsi is. A környező nagyvárosokból, Kaposvárról, Dombóvárról, Szekszárdról, Komlóról is nagy számban érkeznek hozzánk. Programjainkat programfüzetben és a honlapunkon is hirdetjük.

Megvalósult-e valamilyen népi szokáshoz, jeles naphoz kapcsolódó összejövetel?

Rendszeresen tartunk jeles ünnepekhez kapcsolódó tematikus programokat, például húsvétkor és karácsonykor.

Vannak ezenkívül egyedi programok is, nemsokára a Csoko-láda Csokibolt vezetője, Mosonyi Éva híres népművész, tojásfestő fog egy különleges programot tartani. Azonban most nem ilyen minőségében fog eljönni hozzánk, hanem a *Mail Art* boríték művészettel fog itt programot rendezni. A program alatt borítékokat fognak díszíteni.

Ismer-e a városrészben valamilyen konkrét környezetszépítő tevékenységet vagy programot? Például közösségi játszótér felújítás, faültetés, kerítésfestés vagy bármi ilyesmi megvalósult itt korábban?

Amikor mi ide beköltöztünk, akkor nem volt a lakóparknak játszótere. Ott maga a lakóközösség hozott

létre játszóteret, melyet éveken keresztül szépítettünk, festegettünk. Az óvodában is rendszeresek voltak kerítésfestős, játszótér bővítő programok.

Van-e olyan program, amit a lakossági kezdeményezést követően később felkarolt egy szervezet?

Volt korábban egy szomszédoló program, de ma már nincs. Nekem fájó pont, hogy itt is kezd megszűnni az a régifajta közösségi élet. Amikor minden délután lenn voltunk a gyerekekkel a játszótéren akkor sokat beszélgettünk és volt egy jó kis közösség. Ez a fajta közösségi élet és ezek a programok, ahogy a gyerekek felnőttek, és ahogy mi szülők visszamentünk dolgozni, megszűntek. Amikor a gyerekek kicsik voltak, még volt lehetőségünk szomszédoló programokra is pályázni.

Ön szerint mely társadalmi réteg alkotja a közösségi szerveződések magvát? Van-e olyan társadalmi réteg vagy korcsoport, amelyik kiemelten aktív közösségi tevékenységet folytat?

Szerintem a fiatal nyugdíjasok azok, akikre legjobban lehet számítani, meg építeni. Az a dolgozó ember, aki fut a munkahelyére és napi nyolc órát dolgozik, az már nem fog utána könnyen közösséget építeni.

Véleménye szerint melyik szervezet/szervezeteket övezte a legnagyobb érdeklődés?

A projekt kapcsán tudnék mondani olyan nyugdíjasokat, akik nagyon aktívak voltak minden alkalommal. De mindenképp meg kell említenem a Baptistákat és Nagy Ferencné Gizit, aki egy meghatározó személye a szervezetnek. Keszi Erika Zsuzsannát is kiemelném, aki korábban a könyvtárnak volt az igazgatója. Széles kapcsolatrendszerrel rendelkezik és nagyon sokféle embert tudott mindig idehozni a programokra. Laknerné Brückler Andrea pedig ápolta, szervezte, koordinálta ezeket a közösségeket, programokat, projekteket.

Mi az, amin változtatna a városrészben és hogyan?

Nagy szívfájdalmam a Balokány. Mostanában több alkalommal említették a fürdőfejlesztést, ami viszont még nem valósult meg. Itt a Felsővámház utcában nagyon sok minden megvalósult, van például bicikli út is és emellett nagyon rendezett a városrész. De ennek ellenére azért sötétben egyedül nem biztos, hogy elindulnék sétálni. Nagyon sok a hajléktalan is. Mivel a turisták által kedvelt környék, ez a jelenség a városrész megítélését csökkenti.

Mit gondol, Ön hogyan tud hozzájárulni akár ezekhez a változásokhoz, vagy ennek a városrésznek a fejlődéséhez?

Az a cél, hogy minél több programmal tudjak hozzájárulni a fejlődéshez. A jövőben törekszünk arra, hogy valamilyen szinten tovább vigyük azokat a programokat, amelyek sikeresen megvalósultak. Folytatni szeretnénk például a *Szülőakadémiát* Dr. Pécsi Ritával. Az *Alzheimer Café* a másik, amit szeretnénk, hogy folytatódjon. Nem mindent tudunk ingyenesen megrendezni, de azért keressük folyton a lehetőségeket. Van egy tervünk, melynek Zsolnay Kert projekt a címe. Ez egy 14 programelemes pályázat, a kertek sokszínűségével utalunk a negyed sokszínűségére és ezt kívánjuk bemutatni. A pályázat kézműves programokat tartalmaz például gyöngyfűző, origami, kézimunka, kerámia és Mosonyi Éva tojásdíszítő, tojásdigitalizáló klubjait. De lesznek benne előadás és szakkör jellegű programok is Pécs történetéről, a Zsolnay Kertről, de lesz zenehallgatás Kircsi Lászlóval. Illetve lesznek korosztályi közösségi programok is pl. „beszélő babakezek", családi játszóház és visszatér az ÉlményMűhely is, az időseknek pedig Senior táncot szervezünk.

Háber János

Ifjúsági Unió
elnök

Köszönjük, hogy elfogadta a felkérésünket! Kérem mesélje el, hogy hogy került Pécsre?

Öt gyerekes családból származom, faluról. Pici korunk óta felelősséggel tartoztam a testvéreim iránt. Hat éves korom körül Pécsre kerültünk, mert édesapám itt kapott munkalehetőséget a bányában. Édesanyám a szanatóriumban konyhalányként kezdett és főszakácsnőként ment nyugdíjba. Rengeteget dolgoztak, hogy el tudjanak tartani minket, így a testvéreimet tulajdonképpen én neveltem fel. Már akkor játékból a vezetőjük voltam. Amikor idősebb lettem és megismertem az Ifjú Gárdát, be is léptem azonnal és komolyan is gondoltam azt, hogy ez így működhet. Vízvezetékszerelőnek tanultam, ahol különböző szervezeti dolgokban vettem részt, amiket nagyon komolyan vettem. Egyébként én könyvtáros szerettem volna lenni, de ezt az álmomat nem tudtam megvalósítani. Már az általános iskola végén elkezdtem dolgozni külön engedéllyel. A Pécsi Ingatlankezelő Vállalatnál voltam dolgozó a lakásfelújítási csoportnál. Eközben emelt szinten végeztem a szakmunkás képzőt és két évvel később le is érettségiztem. Felvételiztem a Műszaki Főiskolára, ahova fel is vettek, de a munka és a család mellett ez annyira kemény volt, hogy nem tudtam elvégezni. Már a középiskolában is csendes, visszahúzódó természetű voltam, de végül én lettem az Ifjú Gárda parancsnoka. Elég gyorsan magas szintre jutottam. A Pécsi Ingatlankezelő Vállalatnál is rendszeresen meghívtak az igazgatói tárgyalásokra, tehát az ottani vezetésbe is beleláttam. A politikai része engem nem igazán érdekelt, hiába küldtek el egy 5 hónapos pártiskolába, nem tudtam vele mit kezdeni. Jó buli volt abból a szempontból, hogy emberekkel ismerkedhettem meg. A későbbiekben létrehoztunk egy önállóan dolgozó KISZ alapszervezetet, amiben a kis csapatunk gazdálkodni tudott, programokat, rendezvényeket szervezhettünk, hetente képzéseken vettünk részt. Ezek a képzések ma se ártanának a fiataloknak, hiszen elsősegély nyújtást tanultunk és az általános ismereteket vettük át. A versenyszellem nagyon jó hajtóerő volt. Országos szemléket nyertünk, túráztunk, versenyeztünk, szóval elég sokrétű és klassz dolog volt. A húszas éveimben jártam, amikor levittem a csapatot Bulgáriába nyaralni egy hétre, amit szintén mi magunk szerveztünk. Ezt 6 alkalommal tettük meg, először busszal, majd vonattal. Leginkább olyan gyerekek voltak a részesei ennek, akik különben sose találkozhattak volna a tengerrel. Azon dolgoztunk, hogy az elesetteket segítsük. Gárdistának például úgy lehetett eljönni, hogy az osztályfőnök felállított mindenkit, majd a KISZ-tagokat és a sportolókat leültette. Akik állva maradtak, ők mehettek gárdistáknak. 1 hónap múlva pedig a tanárok és a szülők is azzal fenyegették a gyerekeket, hogy ha nem tanulnak rendesen, akkor nem mehetnek a gárdába. A csoport hatására azok a gyerekek, akiknek az élete hátrányosan kezdődött, végül egyetemre tudtak menni és teljesen más szemléletmódjuk alakult ki. Azt gondolom, hogy erre büszkék is lehetünk, hogy el tudtuk érni a csapattal. A politika minket nem érdekelt, de tisztában voltunk az adott helyzettel, hiszen a képzésünknek is a része volt. Tudtuk, hogy milyen törvények vannak és kik vezetik az országot. Pár éve

volt egy nosztalgia túránk, ahol a 30 évvel ezelőtti gárdisták gyűltek össze és kiosztottam nekik egy elég kemény tesztlapot. A legrosszabb eredmény még így 30 év után is a 63% volt. Volt, aki nem merte kitölteni a tesztlapot, mert félt, hogy rossz eredményt ér el. Ebből is látható, hogy amit akkor tanultunk, az a tudás a mai napig megmaradt. Az Ifjú Gárdából végül Ifjúsági Unió lett, akik szintén inkább a túrák rendezésében vállaltak aktív szerepet, szintén önálló gazdálkodással. A szervezet létezik, de a céljaik és a működésük már nem ugyanaz. Személy szerint azt is nagyon sajnálom, hogy a cserkészmozgalom se arról szól már, hogy minél több fiatal vegyen részt benne. Megértem, hogy volt negatív része a mozgalomnak, amit mi szerencsére nem tapasztaltunk meg itt Pécsett, viszont a fiatalok segíthették a rendőrök munkáját, hiszen a saját korosztályukkal jobban szót értenek. Ez a része viszont pozitív volt, ahogy az is, hogy a tudás 30 év alatt se kopott ki. Láttam olyat, aki a tűzoltókészüléket verte a földhöz, mert nem tudta, hogy először a biztosítót kell kihúzni és csak utána tudja kitörni az üveget. Ebből is az jön ki, hogy nincsenek az életre tanítva a fiatalok. A gárdista gyerekek egy baleset során pontosan tudták, hogy kit kell hívni, mit kell csinálni.

Szulimánban a szervezetnek volt egy kis háza, ahol dolgozni tudtunk, a fiatalok megismerkedhettek a fizikai munkával is, amit egyébként nagyon élveztek. Sajnos amikor az utazás drágább lett, kénytelenek voltunk eladni.

2001-ben megnyitottunk egy irodát, de a klubprogramok ettől függetlenül a lakásomon maradtak. Pécsen mi voltunk az első, és valószínűleg az utolsó infópont is, ami internetet biztosított a környékbeli fiatalok számára. A Zsolnay Negyed és a Tudásközpont közelségének ellenére azóta is járnak be hozzánk olyan gyerekek, akiknek otthon nincsen internetük. Jelen pillanatban nincs olyan sok tagunk, hiszen nincs olyan óriási területünk, ahol össze tudnánk ülni. Általában 10-15 fős a szervezetünk, és a programokon is nagyjából ennyien veszünk részt. A klubprogramjaink is átalakultak egy kicsit. 3-4 éve van főző klubprogramunk, aminek kapcsán nem régen ért véget egy versenyünk is. Itt mindenki főzhetett, aki akart, és a legjobbat díjazzuk. Most már a 2,5 évestől a 61 évesig tart a korosztály, akikkel együtt vagyunk. Nekünk nem kell megfelelni semmilyen formában. Úgy gondolom, hogy az infópontunk működtetése még a mai napig hiánypótló szereppel bír. Nagyon sokszor jönnek be olyan fiatalok, akik a KRESZ-re készülnek, nekik is próbálunk segíteni, ahogy tudunk. Mentálhigiéniai beszélgetéseket tartunk, régen volt Manó Klubunk, és van egy olyan egyesületi tagunk is, akire nagyon büszkék lehetünk, hiszen saját magától elsajátított bűvésztrükköket, amikkel Finnországba is kiutazott fellépni. Büszkék vagyunk rá, mert ő egy nehéz körülmények között élő roma fiatal, akiből egy sikeres fiatalember vált. Tevékeny részese az iskolai Diák Önkormányzatnak, tavaly az egész nyarat végig dolgozta az Élményzóna Egyesület táborában, mint mentor, szóval látható, hogy ki lehet törni, ha valaki tesz érte és akarja.

2008-ban egy túránk alkalmával a Kulcsos Házat találtuk kicsit romos állapotban, mondhatni használhatatlan állapotban. Sikerült elérnünk, hogy az Önkormányzat nekünk adja a létesítményt. Rendbe raktuk, és a mai napig üzemel Kulcsos Házként. A fiatalok általában 1 napos- 1 éjszakás rendezvényekre használják általában. Ilyenkor kicsit kimennek a természetbe. Ők jól érzik magukat, mi meg

utána felmegyünk és rendbe rakjuk az egészet. Bár el kell mondanom, hogy mostanában egyre kevesebb a rongálás. A villanyvezetékét teljes egészében felújítottuk, lakhatóvá változtattuk és most már minden évben vannak különböző terveink, hogy mivel lehetne még inkább jobbá tenni. Volt egy romos, életveszélyes része, amiből esőbeállót csináltunk egy főző-sütő résszel. Próbáljuk folyamatosan karbantartani. Biztonsági okokból riasztót szereltettünk be, aminek köszönhetően könnyebb ellenőrizni, hogy ki megy. Nagyon sokszor indulnak a Háztól a Természetbarát Szövetség túrái, amiken mi nem csak részt veszünk, hanem tevékenyen támogatjuk a kirándulást, például teafőzéssel.

A szervezet maga így néz ki. Nekem 2 gyermekem van, ami azért fontos, mert a család is részese a szervezetnek valamilyen szinten, hiszen a lakásunkban voltak a klubprogramok. Úgy van kialakítva a lakásunk, hogy tudjunk az udvaron pingpongozni, bent filmet nézni, főzni, vagy bármit, amihez kedvünk van. Régebben a Manó klubos roma és szegénysorsú fiatalok is sokat voltak nálunk, és azt gondolom, hogy amennyit tudtunk, annyit próbáltunk rajtuk segíteni. Most már unokáim vannak, így most már kicsit nehezebb ezt megoldani, úgy érzem, hogy a civil élet sajnos egy kicsit háttérbe szorult jelenleg. A helyiség, amit bérlünk, viszonylag kicsi. 11 számítógépet helyeztünk el, ebből 6, amin a fiatalok dolgoznak. Hét civil szervezet könyvelését látjuk el, beleértve a magunkét is, a szekszárdi központi könyvelőiroda együttműködésével. Én könyvelő vagyok ugyan, de nem mérlegképes, így csak rajtuk keresztül tudjuk ezt megvalósítani. A szervezetek többször jönnek be hozzánk különböző problémákkal, de a környéken lakók is egyre gyakrabban jelennek meg irodai ügyekben, mint például a fénymásolás, nyomtatás. A mentori programunk is jelentős, amivel részt veszünk a Digitális Jólét Programban (DJP). Azt gondolom, hogy ezen a területen ez is hasznos és jól működik.

Elég szerteágazó a tevékenységünk. Létrehoztunk egy csoportot, ami így a téli időszakban mondhatni alvó állapotban van, de újraélesztjük a társaságot. Ez egy íjászkodó, kardvívó kis csoport, akiknek jurtájuk van, kézi fegyvereik vannak és íjaik vannak a szervezet tulajdonában. Különböző rendezvényeken veszünk részt, és minden évben megrendezzük a Hagyományos Sportok Napját a Ledina parkban. Ezt a parkot mi hoztuk létre. Ez egy nagyon régi ötletem volt, de először el lett utasítva a felvetésem azzal az indokkal, hogy nem megoldható. Volt egy alapítvány, ami megpróbált a területből parkot csinálni, aminek hatására megmaradt 5-6 fa és egy pad. Egy uniós pályázatból nyertünk 1 millió forintot a park megvalósításához, amit kiegészítettünk önerővel, így a parkban jelenleg van kettő elválasztott kutyafuttató esőbeállóval, egy füves focipálya labdafogó hálóval és kapukkal, pingpongasztal, egy hatszögletű filagória padokkal, és emellé fákat is ültettünk. Ennek az egész megvalósítását mi végeztük a fiatalokkal. Átadtuk ugyan a Biokomnak kezelésre, de ettől függetlenül folyamatosan felügyeljük és ha valami van, például leszakad a kapu, akkor megyünk és megcsináljuk. Nagyon sokan jönnek a város egész területéről ide a kutyafuttatóba, ezért azt gondolom, hogy tényleg egy fontos értéket hoztunk létre. A nagyon távoli terveink között szerepelt, hogy a Ledina óvoda és a játszótér közé egy könnyűszerkezetes közösségi teret hoznánk létre, ami a környékbeli embereknek biztosítana lehetőséget arra, hogy betérjen ide, játsszon, vagy esetleg sporteszközt kölcsönözzön ahhoz, hogy lemehessen a pályára focizni. Ez egy álom, amit még nem adtam fel.

A Balokány-liget és a Pepita múltjáról tudna nekem mesélni?

Amikor létrehoztuk a Ledina parkot, volt egy nagyszabású rendezvény a városban, ahol a civil szervezetek közösen akartak tenni valamit a városért. Akkor merült fel Pánovics Attila javaslata alapján, hogy a Balokánnyal kezdeni kell valamit. Ekkor még nem beszélhettünk egyesületről, csak a szervezetek informális közösségéről a Balokány-ligetért. Ebből a szerveződésből nőtte ki magát a Balokány Ligetért Egyesület és indult el a terület rehabilitációja. Valamiért sajnos ez a terület a 2010-es EKF programból teljesen kimaradt. Sajnos rettenetes állapotok uralkodtak ott abban az időben, konkrétan egy tönkretett épületről volt akkor szó. A létesítményt próbáltuk megvédeni, a területet meg a családom és a szervezeti tagok segítségével összerakni. Kérdeztük a városvezetéstől, hogy mik a tervek a ligettel. Tőlük azt a választ kaptuk, hogy a szépészeti rekonstrukciója akkortájt fog elkezdődni: ennek kapcsán készült el a sétány. Ekkor mi felvállaltuk ezt a feladatot, rendszeresen összeszedtük a szemetet és megépítettük az Aranyeső-forrást. Végül sikerült találni egy pályázatot, aminek én lettem a személyes felelőse, ugyanis mint civil szervezet kellett beadnunk rá az anyagot. Ehhez egy 2 éves múlttal rendelkező szervezet kellet, így az akkor még csak 1 éves Balokány Ligetért Egyesület nem jöhetett szóba. Rábeszéltem a Tetthely Egyesületnek az akkori elnökségét, hogy vágjunk bele és sikerrel jártunk. Sikerült megcsinálni az épületet, noha a kivitelezésnél van nyoma a szakemberek hozzá nem értésének, és ez kihat napjainkra is, de reméljük, hogy idén már helyre lehet ezeket hozni. Sajnos a vezetők között kialakult egy elég komoly konfliktus, aminek következtében volt, akitől meg is váltunk, de sajnos ez az elmérgesedett hangulat fentmaradt. A Tetthely Egyesület egy idő után kiszállt a csapatból és a Zöld Kör vette át az üzemeltetést. Én most egy kicsit kivonom magam ebből a dologból és várom, hogy a helyzet jobbá váljon. A Balokány Ligetért Egyesület mindent megtesz annak érdekében, hogy a környék szép legyen: a külső részek folyamatosan karban vannak tartva, nagyon jó a kapcsolatunk a büntetés végrehajtással, aminek kapcsán nagyon sok személy van, akik a büntetésüket itt dolgozzák le, ezzel nagyon komoly mértékben hozzájárulva a liget szépségéhez. Sajnos a rossz szándékú emberek ezt könnyen tönkre tudják tenni.

Vannak jó kezdeményezések a városban, akár pályázati úton is, de fontos, hogy a rendezvényeket magukénak érezzék a civil szervezetek, enélkül nem megy. Sajnos onnantól, hogy valaki nem érzi azt, hogy amit csinál az a sajátja, hiába tudja, hogy jó lenne a városnak, már nagyon nehéz rábeszélni bármire is. Pécsett jelenleg több, mint 1000 működő civil szervezet van, de nagyon lelkesnek kell lenniük a tagoknak ahhoz, hogy csak azért dolgozzanak, hogy egyszer majd valakinek biztos jó lesz. Nekem természetes, hogy úgymond „munkanélküliként" bemegyek reggel 7-re a szervezethez és este 7-ig könyvelek, ha úgy van, de én ezt vállaltam és szeretem. Nekem ez természetes, engem éltet, hogy értéket hozok létre. Vannak más elvetemült civilek is, akik a mai napig aktívak és mindenhol jelen vannak, akik hasonló módon gondolkoznak és teszik a dolgukat, ha kell, ingyen. Úgy gondolom, hogy a város hatalmas értéket hozhatna létre azzal, ha valamilyen formában támogatná ezeket a civileket annak érdekében, hogy ezt az értéket megalkossák és megőrizzék.

Hoffner Tibor

Pécsi Férfikar Alapítvány
elnök

Mit jelent Önnek a pécsiség?

A pécsiség számomra kultúrát, barátokat, iskolát, szerelmet, az élet teljességét jelenti. Itt kezdtem el az egyetemi tanulmányaimat, itt tanultam sok éven át és tanulok ma is, itt lettek barátaim, itt estem szerelembe, itt váltam a kulturális élet egyik szereplőjévé.

Veszprém megyében születtem a 700 lelkes Talindörögd településen. Tapolcán jártam zeneiskolába, trombitán játszottam. Ezután Veszprémbe kerültem a konzervatóriumba, majd hangszerváltást követően karvezetés szakra érkeztem a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karára. Ének-zene szakon szereztem BA diplomát, majd Zeneismeret MA szakra felvételiztem, ahol szolfézs és zeneelmélet szakon végeztem, valamint az ének-zene MA diplomát is megszereztem. Jelenleg is tanulok. Most a Művészeti Kar Doktori Iskolájában első éves doktorandusz hallgató vagyok.

Mit tart a város legnagyobb kulturális értékének?

A legnagyobb értéknek az itt működő olyan szervezeteket nevezném, melyek a kulturális tevékenységet aktívan űzik. Ezek lehetnek amatőr együttesek és lehetnek profi csoportosulások. Ha a professzionalizmustól indulok el, akkor az egyik legjelentősebb együttes szerintem a Pannon Filharmonikus Zenekar, amelyik már nagyon régóta biztosít a város számára zenei szolgáltatást. A Pécsi Nemzeti Színház zenés produkcióiban közreműködő Pécsi Szimfonietta hasonlóan értékes zenei együttes. Ami viszont aktívvá és élővé teszi az egész várost, az, az amatőr együttesek működése. Itt Pécsett a XX. század derekán számos kórus jött létre, akik még a mai napig is működnek. Meglátásom szerint az ők tevékenységük teszi élettel telivé ezt az egész várost. Ők a legfontosabb eleme ennek a dél településnek.

Természetesen ezek mellett még rengeteg kulturális érték van: néptáncegyüttesek és hasonló egyéb szervezetek, de nyilván én, a Bartók Béla Férfikart képviselve ezt tartom a legfontosabbnak.

Ezek közül az amatőr szervezetek közül megnevezne néhányat?

A Pécsi Kamarakórus, a Mecsek Kórus, a Bazilika kórusa, melyet Jobbágy tanár úr vezet, s számos iskolai kórus létezik Pécsett. Az általános iskolák kórusai közül a Testvérvárosok Terei Általános Iskola kórusait (a kicsik és a nagyok), a Mátyás Király Utcai Általános Iskola kórusát emelném ki, a gimnáziumokat illetően Leőwey Gimnázium Kórusát, Kodály Gimnázium Bartók Béla Lánykarát, valamint a PTE Babits Gyakorló Gimnáziumának a kórusát. Az első kérdésnél említettem, hogy a város mozgatórugóját az amatőr együttesekben látom. Ehhez nagyban hozzájárul az, hogy van utánpótlás

a helyi intézményekből.

A Bartók Férfikaron kívül van-e valami más tevékenység, ami Önt a város kulturális életéhez köti?

A Bartók Béla Férfikarban éneklek. A kórusnak van egy szervezete, a Pécsi Férfikar Alapítvány, amelyben 2009-2010 óta vállalok én is szerepet. Először kuratóriumi tag voltam, az évek múlásával pedig nagyobb bizalmat kaptam, s most már gazdasági vezetőként is tevékenykedem benne. Pár hete pedig volt egy választás, ahol az elnöki pozícióval bíztak meg.

Ezen kívül a Pannon Filharmonikusok Fesztiválkórusának vagyok az egyik alapító tagja és a kórus titkára is. Ilyen szempontból kvázi tudom képviselni az amatőr mozgalmat és a félprofi mozgalmat is. Azért nevezem fél profinak, ugyanis a Fesztiválkórusban az embereknek nem ez a fő foglalkozása, ugyanakkor egy nagyon fontos kulturális tevékenységet végzünk itt.

Melyek azok az Ön számára legkedvesebb kulturális események, amik Pécs városában meghatározók?

Az egyetemi éveimhez vezethető vissza az, ami számomra meghatározó. Ebben az időben a Pécsi Kulturális Központ szervezte a pécsi kitelepült fesztiválokat. Ilyen volt a POSZT és az ahhoz kapcsolódó Sétatér Fesztivál. Nekem, ha egy fesztivált kell mondanom, ami nem az én tevékenységemhez kapcsolódik, akkor elsősorban azokat a fesztiválokat emelném ki, amik a Sétatér környékén vagy a Széchenyi téren valósultak meg. A Pécsi Advent is ilyen, vagy pedig a minden ősszel megrendezésre kerülő Zeneszüret Fesztivál, illetve a Pécsi Napok. Továbbá 1993 óta a Bartók Béla Férfikar is rendez fesztivált Európai Bordal Fesztivál néven. Az eseményt az elmúlt 15 évben megszakítás nélkül, évről évre megrendeztük, igaz háromszor Virág Fesztivál néven. Ez általában a Pécsi Napokhoz kapcsolódik, annak utolsó 3 napján tartjuk.

Az Önök által szervezett fesztivál milyen módon tudja megszólítani azokat a kórusokat például, akiket az imént felsorolt?

Ez a fesztivál nagyon speciális. Annak idején, 1993-ban Dr. Lakner Tamás azért hozta létre, hogy támogassa az amatőr férfikari mozgalmat. Pécsett egyedüli férfikarként a Bartók Béla Férfikar tevékenykedik, s ha egyébként végig nézünk Magyarország területén, akkor is nagyon-nagyon kevés azon férfikarok száma, ahol minőségi munka folyik, vagy legalábbis a kodályi szinteket űzik. Azt kell, hogy mondjam, sajnos egy-egy tag szokott csak kijönni hozzánk segíteni például a Mecsek testvérkarból. Alapvetően, mivel speciális a fesztivál, sajnos a többi kórus ilyen szempontból kimarad ebből a rendezvényből. Az Európai Bordal Fesztivál felépítése a következő: vagyunk mi, a Bartók Béla Férfikar, mint házigazda kórus és meghívunk egy másik magyar férfikart. Emellett 4-5 nemzetközi, Európa valamely országából érkező együttes érkezik hozzánk (például Olaszország, Finnország, Svédország, Ausztria, Spanyolország).

E fesztivál célja az amatőr férfikari kórusmozgalom támogatása és segítése. Ez nyilván hozzájárul ahhoz is, hogy a mi csoportunk is hosszútávon fennmaradjon, hiszen ez a folytonosság összehozza a csapatot.

Uránvárosban él. Szeretném, ha kicsit beszélgetnénk a szűkebb lakóhelyéről, arról a városrészről, amelyhez gyakorlatilag kötődik. Uránvárosban a kulturális és közösségi élet kapcsán mi az, ami Önnek elsőként eszébe jut, mi a meghatározó színfoltja?

A Szivárvány Gyermekház, mint kulturális platform. Van egy 21 hónapos kisfiam, hamarosan érkezik a második. A feleségem minden szerdán elviszi a fiúnkat az intézményben tartott ringató foglalkozásra. Nagyon fontos közösségformáló és kulturális tevékenység, amit ott űznek. Alapvetően támogatandó tevékenység az, amit a Szivárvány Gyermekház létrehoz. Most épp egy ringatót emeltem ki, de számos közösségformáló rendezvényük van. Például december 13-án szokták megrendezni a Luca napi borversenyt, ez is nyilván összehozza a helyi embereket. A Bartók Béla Férfikar is volt már, hogy fellépett az eseményen. A Szivárvány Gyermekház mellett a Harmadik Színház még meghatározó a területünkön.

Ha lenne rá módja, személy szerint min változtatna ott?

Uránvárosban nagyon jó folyamatok indultak el az elmúlt időszakban. Nagyon sok kisgyerekes szülő költözött ki a városrészbe, s a Pécsi Kulturális Központ megpróbált olyan programokat szervezni, amivel a városrész lakosságát össze tudják hozni. Alapvetően ez az irány jó, és én folytatnám. Talán azzal egészíteném ki, hogy megpróbálnék egy kicsit színvonalasabb kulturális eseményeket a városrészbe vinni. Lehetne ez egy Pannon Filharmonikusok kitelepülés, vagy egy kóruskoncert, amin mondjuk 30 perc időkeretben 3 kórus megszólal. Ezek egyikét képezhetné a PTE Babits kórusa, ami helyileg is Uránvárosban van. Szeretném, ha minőségi változás következne be a kulturális élet tekintetében. Ez nem feltétlenül infrastrukturális kérdés, ez akarat kérdése. Erre volt már példa korábban.

2015-ben volt az Europa Cantat Pécsett. Számos olyan külső helyszín volt kórusok számára, ahol a nagyközönség találkozhatott velük. Aktív 10 nap volt, alapvetően a város életét színesítették. Ahhoz, hogy ezt meg tudjuk csinálni, nem kell, hogy ide jöjjenek külföldi kórusok, mi is meg tudjuk csinálni, hiszen itt rengeteg olyan együttes van, akik képesek erre.

Ha a város tekintetében vizsgálódunk még egy kicsit, nagyon karakteres kulturális központok működnek a város különböző részeiben. Melyiket tartja a legfontosabbnak a tekintetben, ahol ezek a közösségek meg tudnak mutatkozni és nem csak befogadók, de a munkájukkal is próbálják segíteni az Ön tevékenységét?

Pécsett a Zsolnay Kulturális Negyed az egyik legmeghatározóbb művészeti helyszín és intézmény, ugyanakkor a Szivárvány Gyermekházban a közösségek talán természetesebb arcukat tudják mutatni a városlakók felé. A ZSÖK igazgatása alatt működik a Művészetek Háza, itt is olyan szakemberek

dolgoznak, akik alapvetően a város életében élnek. Ők együtt, szimbiózisban tudnak olyan programokat létrehozni, amik a városlakók számára is hasznosak.

Dr. Hohmann Balázs

Tudatosan a Környezetünkért Egyesület
elnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni és maga a „pécsiség”?

Nagyon szerettem Kertvárosban gyerekként élni. Sokaknak csak töredék emlékei vannak élete ezen részéről, de ami másnak adott esetben negatív élmény volt, az nekem jó érzéssel tér vissza az emlékezetembe. Jó érzés visszagondolni arra a „betondzsungel” játszótérre, ami ott fogadott. Jó érzés volt, hogy viszonylag közel volt az általános iskola, ami abban a formájában azóta megszűnt. Alapvetően tehát pozitív emlékeim vannak. Működött egy kis piac a Krisztina téren. Ha visszagondolok, akkor inkább ezek a pozitív értékek jutnak az eszembe. Nyilván voltak azért negatív tényezők is. Volt a közelben egy nagyforgalmú út, amely közlekedésben és zajban elég jelentősen kettévágja azt a bizonyos kertvárosi részt, ahol laktunk. A közösségeket tekintve is jónak bizonyult ott élni. Óvodás éveimben hagyományőrző csoportba jártam és ennek megfelelően bekerültünk abba a vérkeringésbe, akiknek ez fontos. Valószínűleg innen indul a kötődésem a természeti környezet védelméhez a környezetvédelemhez, ami jelenleg is közel áll hozzám. Összeségében tehát egy pozitív időszak volt az életemben, félretéve persze azokat a dolgokat, amik előfordultak akár iskolai konfliktus terén. Tehát egy jól működő kis közösség volt abban az időszakban.

Miért költöztek Pécs - Újhegyre?

Egy idő után kinőtük azt a lakást és szerettünk volna kiszabadulni a nyüzsgésből. Pécs – Újhegy akkor is egy alvóvárosnak felelt meg Pécs viszonylatában és manapság is erőteljesen ez érvényesül. Szerettünk volna egy kertet és kutyát is tartani, de nem panel körülmények között. Ebben az időszakban iskolát is váltottam és átkerültem Gyárvárosba. Az iskolával máig nagyon jó és aktív a kapcsolatom, sikerült elérni azokat a sikereket, amik pozitívan hatottak az életpályámra, vagy jó érzéssel gondolok vissza rá. Őszintén szólva azt kell, hogy mondjam, hogy újhegyi életünk során nem mondhatnám, hogy annyira nagyon bekapcsolódtunk a helyi közösségi életbe. Lehet, hogy ez azért van, mert nem annyira szorosan laknak az emberek egymás mellett. Olyan érzése van az embernek, mintha kicsit elszigetelődnek egymástól. Egyik oldalról ez egy pozitívum, másrészről pedig kissé negatívumnak tekinthető. Voltak természetesen kis mikroközösségek, akár szomszédok terén, akikkel jó volt összejárni és barátkozni, de nem mondom azt, hogy ez egy hihetetlenül magas szintre jutott volna. Családi szinten nem tekintem magunkat olyanoknak, akiknek valami hihetetlenül nagy baráti körük lenne, illetve nem képez ez az életünkben nagy szerepet. Újhegy továbbá nem képezett kulturális viszonylatban sem egy központi helyet a város viszonylatában, mindig is egy határvonala volt Pécsnek. Ilyen szempontból tehát azok, amik közösségek lettek volna hiányoztak és úgy gondolom, hogy jelen pillanatban is hiányoznak.

Említette a környezetvédelmet. Ez tölti ki életének nagy részét, mondhatni, hogy ez a foglalkozása. Meséljen a Tudatosan a Környezetünkért Egyesületről! Mikor alakult és jelenleg mi a hivatása?

Első felsőfokú tanulmányomat Pécsett végeztem, környezetmérnökként. Úgy gondolom, hogy ez tipikusan az a szak, amely motiválja az embert, hogy társadalmilag érzékeny legyen a témára. Nyilván a környezettechnológia nehezebben érthető, komoly kapcsolatrendszer kell hozzá. Ami könnyebb vonal, vagy ami nekem kézenfekvőbb volt az az, hogy környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetekkel foglalkozzak és ismerkedjek meg. 2010 körül indult az egyesület alapvetően pont akkor, amikor a Kulturális Főváros éve felfutóban volt. Akikkel kapcsolatba kerültem az a Környezetünkért Közalapítvány. Ott kezdtem el önkéntesként dolgozni. Utána ez a közalapítvány megszűnt és akkor azok az emberek, akik részt vettek a szakmai munkában, nem is a vezetők, hanem a többiek, ők úgy érezték, hogy ezt nem szeretnék abbahagyni és megalapítottak egy civil szerveződést teljes egészében, ami ilyen szempontból függetlenedett a várostól. Ez volt a Tudatosan a Környezetünkért Egyesület. 2010 novemberben alakultunk, de az első időszak elég passzív volt sajnos, meg kellett szokni a pénzügyi háttér jellegét és saját magunknak „kitermelni" azt. A vezetőség átalakult 2011-ben, olyan módon, hogy a korábban működő vezetőség lemondott és ott maradt egy űr. Ott voltam fiatal 20 évesként, mindenféle előzetes tapasztalat nélkül, de szerettem csinálni és voltak elképzeléseim. Erre alapozva felkértek elnöknek és elfogadtam. Az első év avval telt, hogy megtaláljam a helyemet. Alapvetően mi egy kis civil szervezetnek számítunk, mondhatjuk akár azt is, hogy a kicsik között is kisebb. Jelentős önkéntes bázissal rendelkezünk, hiszen nem is mindig csak a tagjaink vesznek részt az általunk szervezett rendezvényeken. Ez abból is adódik, hogy nem rendelkezik az egyesület sok taggal. A profilunk az környezeti szemléletformáláshoz tartozik. Ez jelent egyrészt egy iskolai környezetben való szemléletformálást, hiszen az az a korosztály, akivel még könnyű dolgozni és formálhatók a gondolataik és lehet olyan magatartás formákat bemutatni nekik, amit a saját életvitelükbe be tudnak építeni. Ez később már jóval nehezebb. Másrészről ez egy jelentős részvétel jelent a lakosság részéről az egyes programokon. Pörgött az egyesület. Közfoglalkoztatást is vállaltunk az egyesülettel. Volt egy alkalmazottunk, aki valamilyen szinten összefogta ezt az egészet. Évente legalább 40 rendezvényen vettünk részt. Nyilván sokat változott azóta ez az egész. A profil is változott és átléptünk a környezetvédelembe és a kutatási területekre. Én is próbáltam formálni ezt az egészet. Alapvetően ezt mondhatjuk jelen pillanatban a tevékenységről. A tagságot tekintve a kezdetekhez képest kicserélődött a társaság. Az egyetemre is hagyatkozunk ilyen téren és jönnek az önkéntesek hozzánk, csak hát ott meg az a baj, hogy rövid időre szól, attól különbözően pár hétre, hogy melyik karról érkezik vagy érkeznek a hallgatók. Bármennyire próbáljuk megtartani őket, azért nekik is sok elfoglaltságuk van és többnyire elveszik a motiváció. Sok tekintetben nagy a fluktuáció ennek fényében, a mi életünk is kezd átcsapni abba az irányba, hogy munkát vállalunk, de természetesen emellett igyekszünk megőrizni a civil szervezetünk civil létét is.

Készítettem interjút Dr. Pánovics Attilával is. Nagyon érdekes dologra hívta fel a figyelmet. A Balokány liget másik oldalán van egy terület, ami ehhez az oldalhoz tartozik és Pécs városának volt arra vonatkozóan terve, hogy összeköti a két területet. Hallott e erről, illetve kivitelezhetőnek tartja-e?

Nagyon érdekes a felvetés, hisz ez a rész elég szerencsétlenül ketté lett vágva a vasúttal. Ez egy nagyon jelentős vasútvonal és nem lehet azt mondani, hogy ez másra kiváltható lenne vagy valami érdemlegeset lehetne vele kezdeni. Rengeteg elképzelés merült fel a Balokány-liget kapcsán. Mi próbáltunk mindegyikhez pozitívan hozzáállni, mert azt gondolom, ha sikerül bármilyen formában pozitív tartalommal megtölteni, akkor ez társadalmilag-környezetileg és gazdaságilag is egy erőt jelenthetne a városnak. Ilyen területnek gondolom továbbá Tüskésrétet is. Akik a Balokány másik oldalán lévő területen élnek azokon nagyon érződik, hogy kiszakadnak valamelyest ebből a környezetből, így azt gondolom, hogy mindenképpen érdemes lenne őket valamilyen szinten bekapcsolni a körforgásba. Összességében tehát nagyon fontos lenne. Technikailag hogyan lehet ezt megvalósítani? Az egy másik kérdés. Környezetmérnökként azt mondom, hogy a részletek is fontosak, de az, hogy híddal vagy alagúttal oldjuk meg az összekapcsolást az kevésbé lényeges. Ami lényeges, hogy a város és az itt élő lakosság felé sikerüljön tudatosítani, hogy erre szükség van. Ha ez megtörténik, akkor úgy gondolom, hogy mennek a dolgok maguktól. Jó lenne egy fejlődési pályára állni és ehhez a legkézenfekvőbb, ha a környezetünkben lévő adottságokat használjuk ki, azokat, amik a közvetlen környezetünkben vannak. Tájsebészetileg úgy gondolom, hogy nem okozna különösebb problémát egy alagút kivitelezése. Szakmai véleményem az, hogy nagyon komoly erőfeszítéseket kell tenni egy ilyen jellegű beruházásnál természetalakítás szempontjából és építészetileg is.

Ha rendelkezésre állna mindennemű lehetőség, akár anyagilag is, Ön, mint aki közel áll a természethez és a környezetvédelemhez, miként formálná át Pécs városát?

Több ötletem is lenne. Egyrészt nagyon gyakran merül fel mostanság, hogy a klímaváltozás miatt egyre inkább hagyatkozunk a légkondicionáló berendezésekre. Problémát tud okozni ebben a mediterrán városban, hogy ezek a klímaberendezések az utcára vagy más közösségi terekre fújnak meleg levegőt. Kihasználnám Pécs adottságait és egy innovatív csoportot toboroznék magam köré, akik hajlandóak aktívan tenni a városért. Természetes módon, a fizika törvényeit kihasználva kellene a hűtést nyáron megoldani az egyes épületekben. Erre egy távlati példát nyújt a Parlament épülete is, ahol a Dunát használják fel csak és kizárólag a fizika törvényeit figyelembe véve. Ennek kapcsán azt gondolom, hogy a pincerendszert, ami a város alatt húzódik, fel lehetne használni ilyen jellegű fejlesztésekre. A klíma berendezéseket elhagyva hasznosítanám ezeket az alagút rendszereket hűtés céljából. Pécs egész belvárosát lehetne ezzel a módszerrel klimatizálni. Tudjuk, hogy különböző műemlékvédelmi törvények védik és nehéz hozzáférni is az alagút rendszerhez, de valamilyen módon ez lenne a jövő, ha ezt meg tudnánk oldani. Azt gondolom, hogy a 21. század egyik legnagyobb problémája lehet annak tükrében, hogy a 2010-es beruházások kapcsán sikerült mindent leburkolnunk. A Belvárosban ez különösen nagy probléma lehet, hiszen a beton felületek és térkövek visszaverik a

napsugárzást. Egyrészről tehát ezt gondolnám egy nagy előre lépésnek és világviszonylatban is egy újításnak számítana, ha ezt sikerülne megvalósítania a városnak. A másik, ami nagyon fontos lenne, hogy a „6”-os út nagyon negatívan befolyásolja Pécs városát. Ennek kapcsán felmerült bennem a gondolat, hogy az úttest alatt egy alagúttal oldanám meg a közlekedést, így a felszínen ki lehetne alakítani egy zöld övezetet. Ennek vannak persze korlátjai is, hiszen az intézményeket el kell érni Pécs területén, de el tudnám képzelni, hogy ez egy rekreációs modellként tudna működni. A mediterrán város jellegéből következik, hogy nekünk a mentalitást is el kellene tanulnunk a déliektől. Úgy érzem, hogy egy bezárkózó, bizalmatlan társadalmi összképet látok Pécsen, amin viszont lehetne változtatni. Megfontolnám egy metróvonal kiépítését is. Nem megoldható a bejutás a városba sok esetben autó nélkül, így élhetetlen város hatását kelti sokszor Pécs. A közösségi közlekedésen sokat kellene javítani és nem biztos, hogy csak buszközlekedés esetében. Sok akadály van, de megoldhatónak látom sok esetben jogász diplomámat bevetve is. El kell dobni korlátjainkat és egy megfelelő jövőképet kell felvázolnunk. Ember szabta korlátjainkat ki kellene küszöbölnünk és a jövőbe kellene tekintenünk a megoldásokat, nem pedig a problémákat keresve.

Kacsányi Éva

Zsolnay Örökségkezelő NKFT
E78 projektvezető

Ön évtizedek óta Pécs kulturális életének meghatározó szervezője. Mit jelent Önnek a pécsiség? Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni?

Én nem Pécsett születtem, de már nagyon fiatalon ide kerültem. Az első időkben nem szerettem itt lenni, középiskolás koromra viszont ez megváltozott. Rájöttem, hogy jó kis város ez, élhető város jó kulturális élettel. Szeretem Pécsben, hogy nem egy zsúfolt, Budapest szintű nagyváros, viszont egy nagyon szép terekkel bíró, nagyon kellemes hangulatú mediterrán település. Szeretek itt élni.

Mit tart a város legerősebb kulturális értékének?

A 2010-es év után szerencsére dicsekedhetünk nagyon sok szuper dologgal itt a városban, olyanokkal, amely az országban másutt nem adatott meg. Azt hiszem, hogy néhány kulturális helyszín, néhány egyedülálló fesztivál nagyon sokat dobott Pécs kulturális arculatán. Helyszínként gondolok itt a Kodály Központra, vagy a maga nemében országosan elismert és különleges ipari műemlékegyüttesre, a Zsolnay Negyedre. Természetesen más kulturális értéke is van a városnak, de ha a legjobbakat kell megneveznem, lehet kicsit haza is húz a szívem, de úgy gondolom, hogy az Európa kulturális fővárosa program által Pécs számos nagyon klassz dologgal gazdagodott. Én ezeket tartom a legfontosabbnak.

Mielőtt a Zsolnay Negyedbe került volna, a Pécsi Ifjúsági Központban dolgozott, ami szintén egy évtizedekig meghatározó intézménye volt a városnak. Kicsit tudna mesélni ezekről az időkről?

1982 novemberében kezdtem ott dolgozni, akkor még főiskolás hallgatóként. Népművelői tanulmányaim utolsó félévét levelezőn végeztem, így kerülhettem fél évvel a diploma megszerzése előtt az Ifjúsági Házhoz. Utólag visszanézve, az iskolapadot elhagyva nem sokat tudtam a szakmáról, viszont nagyon jó tanáraim, nagyon jó vezetőim voltak az intézményben, melynek következtében rövid időn belül nagyon jól bedolgoztam magam a szakmába.

Mely, az Ifjúsági Házhoz kötődő rendezvényekre emlékszik vissza szívesen?

Kezdetben művészeti előadói pozíciót töltöttem be, én szerveztem az ott megvalósuló kiállításokat, illetve művészeti csoportokkal foglalkoztam. A 80-as években Magyarországon mindenhol nagyon komoly művészeti közösségi élet folyt az amatőr mozgalom keretein belül. Mivel ének szakos voltam, hamarosan újabb feladattal bővült a munkaköröm: bele kellett ásnom magam a jazz rejtelmeibe. Az elején nem ismertem, de idővel belejöttem, s a kedvencemmé vált. Törekedtem arra, hogy mások is

megismerjék ezt az értékes, szórakoztató műfajt. Eleinte simán önálló koncerteket szerveztem, de a befolyt jegyárak sajnos nem minden esetben fedezték az ezzel járó kiadásokat.

Amikor létrejött az Nemzeti Kulturális Alap, s feltárult a lehetősége annak, hogy a koncertsorozatokra pályázati támogatást szerezzünk. Megalakítottuk a Metronóm Jazz Klubot, s az akkori gyakornokommal, Udvardi Péterrel közösen láttunk neki a klub megszervezésének, a programok kitalálásának.

Ha összegezni kellene, akkor számomra az egyik legmeghatározóbb az évtizedek óta tartó jazz programok szervezése, melyet a mai napig viszek, immár a ZSÖK keretein belül. Ezen túlmenően szívesen emlékszem vissza a fesztiválok szervezésére is. A pályafutásom kezdetén egy 800 fős gyermekfesztivált kellett koordinálnom. Ez volt az első szakmai mélyvíz számomra. Sok nehéz feladattal járt, de mára nagyon kedves emlékeket kelt bennem a rendezvény gondolata.

Hasonlóan emlékezetes számomra a több éven át tartó Miénk a Város projekt. A rendezvény pozitív hozadéka volt a közösségépítés, ami összehozta az embereket. Nagyon jó kapcsolatba kerültem azidőben számos, a város életében meghatározó civil szervezettel. Minden helyszínen ott voltam, s a kiírástól kezdődően mindenben részt vettem.

A vetélkedősorozat az Európa Kulturális Fővárosa projekt felvezető évei kapcsán született, a 2007-2009 közötti időszak alkotta a felvezető éveket. Az Európa Kulturális Fővárosa elnyerésére beadott pályázatnak volt egy olyan része, amely a helyi közösségek megmozgatását tűzte ki célul. Erre vonatkozóan kérték a város elöljárói, hogy néhány szakemberrel csináljunk valami olyan programot, ami meghatározó lehet a civil közösségek életében. Két csoport dolgozott a projekt megvalósításán. Egyrészt létrejött egy, a város prominens személyeiből, szakértőiből álló szervező bizottság, akikkel kitaláltunk egy több fordulós vetélkedősorozat tervét, másrészt létrehoztunk egy másik bizottságot, akikkel kialakítottuk magát a feladatot. Voltak átfedések a szervező- és a szakmai bizottság között. Az én dolgom az volt, hogy kitaláljam a játék fajtáját és teljes egészében koordináljam a két éven átívelő vetélkedő megvalósításával összefüggő kérdéseket, a szakértő bizottság volt az, aki a szakmai részt kidolgozta a programsornak. Márfi Attila levéltáros történész segítségével a várost 14 részre osztottuk, majd kerestünk olyan közösségeket, akik az adott területen éltek, s megkértük őket, hogy koordinálják a vetélkedő feladatait helyben. A feladatsor első részét egy online formában és újságban is megjelenő tesztsor alkotta: 13+1 totósor tulajdonképpen, ami a város egészére vonatkozott, jellemzően annak történetiségét dolgozta fel. Ezt ki kellett tölteni minden csapatnak, beküldeni, a zsűri pedig pontozta a helyes válaszokat. A következő forduló feladata arra irányult, hogy a csapatok - levéltári segítséggel- felkutassák azt a városrészi területet, ahol működnek, s ahol a csapattagok életvitelszerűen élnek. Minden csoportnak készítenie kellett egy, a településrész múltját feldolgozó tanulmányt, abból összeállítani egy szinopszist, valamint egy videóanyagot. Ezek mindegyikére külön pontszámokat kaptak. Néhány csoportnak nagyon szuper dolgokat sikerült előásnia, s nagyon-nagyon lelkesen dolgoztak. Minden csoportnak volt egy vezetője, aki koordinálta a csapat tevékenységét. Tudtuk azt, hogy ez a tisztség nem kis feladattal jár a kijelölt személyek számára, s

azt is láttuk, hogy személyük nagyban meghatározta az általuk vezetett csoport munkáját. Többek között ezért is döntöttünk úgy, hogy fáradozásukat némi tiszteletdíj formájában méltatjuk. Volt olyan csoport, ami nagyon jó munkát végzett, volt olyan, amelyik kevésbé, s sajnos olyan is akadt, akiket ki kellett zárni. Fontos szempont volt a színvonal és az értékközpontú csapatmunka.

Minden közreműködő számára, s a projekt szempontjából is fontos volt, hogy ne csak az adott terület ismerje meg a csoport munkájának eredményeit, hanem az egész város, ezért bevontuk a projektbe a helyi médiát. A Pécs TV-ben folyamatosan leadtuk az elkészült, kb 5-15 perces videóanyagokat, a Pécsi Hírek pedig leközölte előbb a totót, a következő alkalommal pedig a megfejtéseket, valamint a területekről szóló rövid szinopszisokat is. Ezáltal egész Pécs fokozatosan megismerhette a program teljes területén zajló munkát, az adott terület történeti érdekességeivel együtt.

Egy másik feladat volt, hogy a projekt két éve alatt minden csapatnak szerveznie kellett egy közösségi rendezvényt azon a területen, ahol tevékenykednek. Volt egy zsűri, akik különböző szempontok alapján pontozták az eseményt. Miután a közösségi programokat a legtöbben előszeretettel időzítik a kora nyári időszakra, néhány hónapig a szombatjaim elég sűrűek voltak. Egy-egy kivételével az összesen ott voltam. Szinte mindegyik nagyon jól sikerült, sokan jöttek el, nagy nyüzsgés volt. A szervezők igyekeztek értéket átadni, rengeteg helyi összefogáson alapultak a rendezvények. Az emberek társadalmi munkában építettek színpadot, közösen főztek, a közösségi nap megszervezésével összefüggő feladatokat közösen oldották meg. A zsűri erre is adott pontot. Azt gondolom, a program 90%-ban elérte a célját.

A legjobb 6 csapat az Expo Centerben megrendezett döntőn mérhette össze a tudását 2009-ben, mely játékra igyekeztünk bevonni néhány, Pécs kulturális vagy sport életében meghatározó embert. Többek között a csapatoknak fel kellett ismerniük egy híres pécsit, aki ezt követően az adott csoport teljes jogú tagjává vált. Emellett ügyességi, logikai és kvíz kérdésekben mérték össze tudásukat. A Pécs Tv rögzítette a három órán át tartó döntőt, s annak vágott változatát le is közölték.

Nem sokkal később a Zsolnay Negyedhez került, ahol némiképp újfajta közművelődési, kulturális, szervezői szerepkört kapott. Mesélne erről az időszakról?

Amikor a Zsolnay Negyed beruházásai folytak, akkor még eredetileg arról volt szó, hogy az Ifjúsági Ház költözik a ma E78-ként ismert rendezvényi térbe. 2010 nyarán viszont összevonták a Pécsi Kulturális Központot és az Ifjúsági Központot, s ide, a jelenlegi Zsolnay Negyedbe költözött a Pécsi Kulturális Központ egy része, melynek az Ifjúsági Ház dolgozói és tevékenységi körei is a részét képezték. Az Ifjúsági Központ másik része a hozzá kapcsolódó Kresz parkkal, kisvasúttal, táborokkal maradt a Szivárvány Gyermekházban. Az átköltözött részleg egy fél évi működés után ismét változáson esett át: 2012 júniusában összevonták a Zsolnay Örökségkezelővel. Így váltunk a Zsolnay Örökségkezelő részévé.

A munkám némileg változott. A Zsolnay Negyedben már nem igazgatóhelyettes vagyok, hanem E78

projektvezetőként dolgozom. Ez azt jelenti, hogy az E78 rendezvénytér kvázi házigazdája vagyok. Emellett tovább folytatom a jazzklubbot, pályázatokkal foglalkozom, részt veszek fesztiválok szervezésében, minden az E78 rendezvényi térben zajló eseményt én koordinálok.

A Zsolnay Negyedben működő E78 rendezvénytér milyen rendezvényeknek biztosít helyet?

Az E78 nagyjából olyan, mint az Ifjúsági Ház volt annak idején. Alapvetően koncertteremnek építették, s e funkciót nagyon jól ellátja. Technikailag sokkal jobb az előző intézmény adottságainál: profi fény és hangtechnikánk van. Leginkább könnyűzenei koncertek számára a legideálisabb a koncertterem, de a színháztól kedve a jazz programokig, konferenciákig és a komolyzenei koncertekig minden megvalósult már itt. A tapasztalat azt mutatja, hogy ez utóbbira kevésbé alkalmas a helyiség, de ezt a hiányosságot kiváltja a szomszédban elhelyezkedő Kodály Központ, vagy a Művészeti Kar Liszt terme. A helyszín abszolút mobil, egy mozgatható fal segítségével a tervezett létszámhoz alkalmazkodva tudjuk változtatni a nagyságát. A rendezvénytérben vannak kisebb termek is, melyek közösségi foglalkozások levezetésére jól alkalmazhatók.

Milyen közösségek működnek az E78-ban?

Van jónéhány művészeti alkotóközösségünk, amelyek egyrészt az Ifjúsági Házból, másrészt a Kulturális Központból jöttek, s olyan is akad, melyek e helyszínen szerveződtek.

Az Ifjúsági Házból a pécsi vonósok, a Tanac Néptáncegyüttes illetve a Képzőművészeti Szabadiskola érkezett, a Kulturális Központtól a Bartók és a Mecsek Kórus. Ezen kívül van nálunk jógafoglalkozás, szabadtánc foglalkozás, tambura zenekari próba, valamint van egy kiállító terünk, a Kemence Galéria.

Ha jól tudom, Ön elhivatott kórustag volt, meghatározó volt az életében a kórus mozgalom, s a pécsi komolyzenei életről is sokat tud, ha nem is zenészként, de szervezőként. Mesélne erről?

Valóban, nekem nagyon fontos volt az életemben a kórusmozgalom, hiszen elég erősen kötődöm hozzá. Az anyukám egy pécsi kórusban énekelt, az apukám egy ceglédiben. Egy pécsi kórusfesztiválon találtak egymásra. Ami engem illet, kisebb kihagyásokkal, de közel 50 évet töltöttem a kórusmozgalomban, mígnem pár hete a Jobbágy Valér által vezetett kedvenc kórusomat, a Schola Cantorum Sopianensist elhagytam. Úgy éreztem, hogy nagyon le vagyok terhelve, nem fér már bele az időmbe, de még nagyon hiányzik.

A komolyzenei életről azt gondolom, hogy Pécs egy kulturálisan nagyon jól ellátott város, azonban a lakosságnak az a része, amelyik közönségként mozgósítható, elég szűk réteg. Ők általában nagyon sok és nagyon jó programokra járnak, de ez egy nem túl nagy közösség. Ennek a viszonylag szűk rétegnek próbálunk kollégáimmal jobbnál-jobb programokat biztosítani. Ha csak azt említem meg, hogy a komolyzene terén van két nagyon nagy programszervező: a Pannon Filharmonikusok és a Filharmónia Magyarország Kft, melynek itt van Pécsett a központja — ez már magában véve

bizonyíték a minőségre, s a kellő ellátottságra. Rendszeresen, havi többszöri alkalommal koncertet tartanak. Ehhez társulnak még a Művészeti Kar Zenei Intézetének a Liszt termes kamarakoncertjei. Azt gondolom, hogy nagyon színvonalas komolyzenei élet folyik a városban, s erre szükség is van, hiszen tudomásom szerint a Kodály Központban zajló koncertek teljes teltházzal mennek. Azt hiszem, hogy nincs panaszkodni valónk a komolyzene terén. Ugyanezen a közönségen osztoznak a jazz, a színház, az alternatív színházi programok, s a kőszínházi programok is. Elég sok programot adunk ennek az elég szűk rétegnek. A fizetőképes kereslet sajnos nem olyan, mint például Győr, vagy Sopron tekintetében, azt tapasztaljuk, hogy az embereknek sajnos kevesebb kulturális programra fordítható pénze van.

Van-e kedvenc kulturális eseménye?

Egyet kiemelni nagyon nehéz. Saját gyermekemként tekintek a jazz koncertekre, hiszen ennek megvalósulásáért én teszek meg mindent. Nagyon szeretem továbbá a Zsolnay Pikniket és a Szamárfül Fesztivált is. Sok fesztivált szervez a Zsolnay Örökségkezelő szerte a városban, de ezt a kettőt itt, a Negyedben valósítjuk meg. A piknik egy 2-3 napos rendezvény, ami azért nagyon jó, mert laza programokkal van tele. Idejön a család egy kis pokróccal, vagy anélkül (mi kölcsönzünk nekik, ha szükség van rá), s ücsörögnek a gyönyörű füves területen. Májusban elképesztően szép a Negyed, minden zöldell, tele van virággal. Ez egy nagyon jó, nem túlbonyolított, könnyed fesztivál, melyhez nagyon színvonalas programok társulnak. Ha össze kellene hasonlítanom, hogy miért szeretem a várost és miért szeretem ezt a fesztivált, az élhetőségüket jelölném meg válaszként.

A Szamárfül Fesztivál augusztus utolsó hetének fesztiválja, az iskolakezdés előtti hétvége, melyen ingyenesen kínálunk a gyerekeknek a jobbnál jobb gyerekprogramok mellett olyan aktivitásokat is, amelyekkel nem találkozhat nap mint nap az ifjú közönség. Nagyon szeretem a sok-sok gyereket, aki ilyenkor a Negyedben megfordulnak.

A fiatal pécsi családok szerencsére nagyon szeretik a játszótereket és a parkokat. Itt egy védett, mégis nyitott térben vannak, ahol nem tudnak kifutni a gyerekek az utcára, nem kell az autóktól félteni őket. Sajnos a lakosság egy részében ma is nagy ellenállás él a Zsolnay Negyeddel kapcsolatban, de bízom benne, hogy mikor ez az új nemzedék — aki ide jár a szüleivel programokra, vagy csak egyszerűen játszani, jól érezni magát — néhány év múlva felnő, addigra egy pozitív érzelmi viszony alakul ki bennük az intézmény felé.

Ha valamin változtathatna, mi lenne az?

Azt gondolom, hogy a világ minden táján valamilyen módon támogatott a kultúra. A fejlettebb országokban a mecenatúra kapcsán, más országokban másként. Azt tapasztalom, hogy jelen pillanatban az országunkban mindent a merkantilizmus hat át, s nem vagyok biztos benne, hogy ez a következő nemzedékeknek megfelelő kulturális élményt tud biztosítani. Ez országos dolog, sőt talán még azon is túlnyúlik. Azt gondolom, hogy értékeket is kell képviselni, s megmutatni ezeket a fiataloknak is. Azt

nem mondanám, hogy bizonyos dolgokra nincs fizetőképes kereslet, mert van, csak nem biztos, hogy az értékét tekintve, hatását tekintve olyan, ami tovább viszi az ifjú nemzedéket.

Mit gondol, ön miként tudna ezekhez a változásokhoz hozzájárulni?

Változtatni biztos, hogy nem tudok rajta, de az is bizonyos, hogy a helyzet engem sem változtat meg. Mindig is az értékorientált dolgokra próbáltam figyelni. Nem azt mondom, hogy most csak ezzel foglalkozom, de jórészt megpróbálom ezt is képviselni. Azt gondolom, hogy ez hozzáállás kérdése a részemről. Rossz, értéktelen dolgokat nem csinálok. Én példákkal, jó példákkal szeretnék hozzájárulni a változáshoz. Szeretném tiszta lelkiismerettel tenni a dolgom. Parányi emberként úgy gondolom, hogy azáltal tudok némi hatást gyakorolni az engem körülvevő történésekre, hogy nem veszem át a rossz példát, és nem csinálom. Ebben vannak az én szakmai örömeim. Egy fesztivál végére nagyon elfáradok, de amit ezekkel a jó programokkal és klassz dolgokkal adunk, ez egy számomra is feltöltő dolog. Ragaszkodom a minőséghez.

Dr. Lakner Tamás

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar
dékán

Az első kérdésem az lenne, hogy mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Nem vagyok tüke, 19-20 éves koromban, főiskolásként kerültem Pécsre. Azáltal, hogy falun nőttem fel, számomra egy hatalmas váltás volt pécsivé válni. A városban való élet, az egyetemi lét meghatározó volt a számomra, megtapasztaltam Pécs légkörét, kultúráját, örökségét. Szakmailag is nagyon sokat adott nekem ez a közeg, hiszen itt olyan művészeti egyesületekben tudtam „felnőni", amelyek nemcsak Pécsett elismertek, de európai szintű művészeti tevékenységeket tudtak felmutatni. Itt most leginkább a kórusokra gondolok. Meghatározó volt az életemben az akkori főiskolai kórus, a Mecsek Kórus és a Kamarakórus. Tillai Aurél tanítványa voltam, ami úgyszintén nagy hatással volt a szakmai fejlődésemre, világnézetem alakulására. Pécsre érkezve csodálattal tekintettem a város légkörére: a Nyári Színház sok programot adott, operát lehetett hallgatni., színházba lehetett járni. Ez mind hozzátartozott a pécsiséghez. Emellett szemet gyönyörködtető volt számomra a földrajzi környezet, mely a várost körülveszi, az itt uralkodó mediterrán hangulat nagyon fontos vonzerőt hordozott és hordoz magában ma is a számomra. Ha nagyon röviden szeretném összefoglalni, pécsinek lenni számomra a helyi kultúrával való azonosságot jelenti, s hogy otthon érzem magam a városban.

Mi az a kulturális-közösségi érték, melyet jónak, megőrzendőnek tart a városrészben?

Az egyetemi város jelleg és az épített környezet adja meg Pécs egyedi hangulatát, ami túlmutat sok város élhetőségén. Ha a szakmámra gondolok, csodálattal tölt el a Zsolnay Vilmos utcában elhelyezkedő Művészeti Kar épületének jelenlegi állapota, hiszen itt egy európai szintű infrastruktúrában van módunk dolgozni. Korábban a Damjanich utcában voltunk, ahol egy eléggé lerobbant épület adott otthont a számunkra. Ilyen környezetben nehéz volt az esztétikai nevelést gyakorolni. Jelenlegi központunk ezzel szemben egy gyönyörűen rendbe hozott része a városnak, amire úgy gondolom, joggal lehet büszkének lenni.

Mit tart rossznak a városban, illetve Kelet-Pécs városrészben?

Amit sajnálattal látok a környéken, az abban gyökerezik, hogy a balokányi terület még nem épült be nagyon az emberek tudatába, az itt megvalósuló programok sajnos nem vonzanak be annyi embert, mint mondjuk a Széchenyi téren megrendezett valamely esemény. Örömmel látnám, ha összeköttetés, kapcsolat alakulna ki a szinte egymás szomszédságában elhelyezkedő intézmények, közösségi helyszínek között. Úgy gondolom, amennyiben sikerülne összekötni a Balokányt a Kodály Központtal, s a Tudásközponttal, azáltal egy kulturális tekintetben roppant erős Negyedet lehetne létrehozni. Ez az együttműködés egyedülálló miliőt teremthetne a városban.

Rossznak tartom továbbá, hogy a 2010 előtti színvonalas szabadtéri fesztiválok mára nagyrészt eltűntek. A Belváros egy hiányossága, hogy a Művészetek és Irodalom Házát kivéve nincs olyan hely, ami fedett teret biztosítana a színvonalas zenei, művészeti rendezvényeknek. Ezek többnyire kiszorultak a Zsolnayba, ami egy félreesőbb hely, ahová az emberek nehezebben mennek ki. Erre mi azáltal találtunk némi megoldást, hogy Művészeti Kar Liszt Ferenc termében színvonalas komolyzenei koncertek szervezünk.

Megnevezne néhány kulturális-közösségi tevékenységet, amelyet ismer, vagy amelyben aktívan részt vesz?

Elég sok dologban veszek részt, a közösségi szerepvállalásom sok színtéren megmutatkozik. Egyfelől a Szélkiáltó Zenekar vezetője vagyok, amiről azt kell tudni, hogy 45 éve működik és a pécsi költészetet népszerűsítjük országszerte. Évente általában 70-80 fellépésünk van, visszük a hírét a városunknak. Most kaptunk Magyar Örökség díjat, ami által azt gondolom, hogy az elmúlt közel fél évszázadunk nagyon szépen elismerést nyert országos szinten.

Emellett most már közel 40 éve vezetem a Bartók Béla Férfikart. A kórust 18-80 év közötti férfiak alkotják, akik között vannak tanulók, értelmiségiek és fizikai munkások is. A közösség nagy büszkeségünkre európai rangra emelkedett. Kétszeres olimpiai bajnok kórusról van szó, mely Európa egyik legjobb férfikórusaként ismert. Alapítványa működteti tulajdonképpen az Európai Bordalfesztiválokat. Elmondható, hogy e civil kezdeményezés által Pécsnek egy európai rangú fesztivált adtunk. A város az utóbbi időben felkarolta a rendezvényt, anyagilag támogatta, elismerte jelentőségét. E fesztivál 1993 óta folyamatosan működik, ami egy egyedülálló dolog Pécs történetében. Ma nincs még egy fesztivál, ami ilyen múltra tekinthetne vissza. Eddig 38 országból, 4 világrészről több mint 4000 énekes jött ide ennek keretein belül. A fesztiválra érkezők hozzák a maguk kultúráját, viszik ki Pécs hírét. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon fontos dolog, mellyel mindenki jól jár.

Mikor Pécs birtokolta az Európa Kulturális Fővárosa címet, a városban Europa Cantatot szerveztünk. A rendezvény nagyon nagy siker volt, én pedig büszkeséggel mondhatom el, hogy itt is én töltöttem be a művészeti vezető szerepét.

Ezek mellett 2011/12 óta a Filharmónia Magyarország szervezésében ifjúsági koncerteket szerkesztek és vezetek. Évente több száz ilyen összejövetel valósul meg a megyében, s Pécsett. Van egy Desszert című sorozatunk is, aminek a Palatinus szálló Bartók terme ad otthont. Ez egy ifjúsági rendezvény, ahol szülők-gyerekek együtt, interaktív módon élvezik az együtt eltöltött időt.

Ezek láttán azt hiszem elmondható, elég aktív a közösségi szerepvállalásom, tevékenységem roppant sokrétű. S akkor még nem beszéltem az Egyetemi Kórusról, amit vezetek. Ez a csoport is tevékenyen részt vesz a város kulturális életében.

Említette a Desszert nevű programot. Beszélne erről kicsit?

Ez egy nagyon kedves rendezvény a számomra. Itt a 3 éves gyerektől a 90 éves nagypapáig mindenki megfordul. Ez egy családi program, amely a zenéről szól. A rendezvény interaktív, játszunk a gyerekekkel, megkeressük egy-egy zenemű motivációját, elmondjuk, hogy mire figyeljenek, miért fontos ez a zene. Ezt olyan módon kell csinálni, hogy a felnőtt közönség se unatkozzon. Általában 5 ilyen foglalkozás van egy évadban, melyeket vasárnap délután 4 órai kezdettel időzítünk. Ezek közvetlen dolgok. Nem úgy kell elképzelni, hogy beül valaki a koncertre, s a végéig némán ül. Nem. Itt van felvezetés, játékos hozzákapcsolás a zenei formákhoz, megjelenési módokhoz. A rendezvény népszerű, kiformálódott a törzsközönsége.

Az Europa Cantatról tudna kicsit mesélni?

Az Europa Cantat Európa legnagyobb kórusrendezvénye, ami 1988-ban már egy alkalommal megvalósult városunkban. Meglátásom szerint egy hatalmas értékű dolog, hogy Pécs másodszor is otthont adhatott az eseménynek, s úgy gondolom, ehhez hozzájárult az is, hogy itt európai szintű kórusélet folyik. Nagyon örülnék neki, ha a város követné Székesfehérvár példáját. Ott nagyszerű néptáncélet van, s ezért a mozgalom egy táncházat kapott a várostól. Jó lenne, ha erre a mintára Pécsett is létrejöhetne egy kórusok háza, hiszen jelenleg a kórusok működéséhez szükséges próbaterem előteremtése problémát jelent az énekelni vágyók számára. Pillanatnyilag sajnos nincs otthonunk, bérleti díj fejében a Zsolnay Negyedben tartjuk a próbáinkat. Tudok olyan kórusról, ahol ez csak úgy oldható meg, hogy kórustagok adják össze a meghatározott összeget. Azt gondolom, hogy ha már egy ilyen érték van a városban, erre érdemes lenne odafigyelni.

Az előbbiekben hallhattuk, hogy a Bartók Béla Férfikar, s az Egyetemi Kórus vezetőjeként tevékenykedik. Ezek mellett meg tudna nevezni még néhány, a városban tevékenykedő kórust? Hogyan látja, a fiatalok körében mennyire népszerű az éneklés?

Pécsett működik a Pécsi Kamarakórus, s a Mecsek Kórus. Ezeket én hagyományos kórusoknak szoktam nevezni, ugyanis az említettek már évtizedek óta léteznek a városban. A Pécsi Kamarakórusnak például nemrégiben volt a 60. születésnapja. Ezek mellett hála Istennek vannak új kezdeményezések is a fiatalok részéről. Ilyen pl. a Vocapella együttes, amit az egyik tanítványom szervez, vagy a Pécsi Gospel kórus. Örömmel tölt el, hogy itt mozgolódnak a fiatalok, s próbálnak valamit csinálni. El kell mondani ugyanakkor, hogy egy kórust felépíteni nagyon hosszú folyamat. Nyilván segíteni kell őket, amennyire lehet szakmailag és fellépési lehetőségekkel is. Gyakran kérnek tanácsot tőlem, s én szívesen segítek.

A városrész mely közösségi színterei adnak otthont ezeknek a rendezvényeknek?

A rendezvények között sok a szabadtéri. Ez most divatba jött, hiszen a közönség egy része nehezen megy be egy terembe. Ez szerintem egy nagyon jó kezdeményezés. Annak idején, mikor elindultak

a Pécsi Napok, volt egy Művészet és Gasztronómiai fesztivál, ezek tulajdonképpen oda szoktatták azokat az embereket is az igényes programokhoz, akik amúgy félve mennek be egy koncertterembe, mert mondjuk nem tudják, hogy hogyan kell ott viselkedjenek, miként kell oda felöltözniük. Ezek ráadásul még ingyenesek is voltak, a hallgatót az anyagi rész sem feszélyezte. A szabadtéri rendezvényekhez szerintem Pécsnek nagyon jó adottságai vannak. Ott van a Dóm tér, a Sétatér, a Barbakán, a Széchenyi tér és a Színház tér, melyek mindegyike megfelelő helyszín lehet egy-egy fellépéshez.

A múltban, az Ön emlékei szerint milyen közösségi élet jellemezte a várost, illetve Kelet-Pécs városrészt? Mely program, rendezvény volt az, amelyre Ön szívesen emlékszik?

Emlékezetes számomra a Csontváry Matiné, ami vasárnap délelőttönként szerveződött. Ez egy fantasztikus program volt a mise után. Ezek mellett szívesen emlékszem vissza a Folkloriádára, a Pécs Cantatra, a Nyári Színházra, Európa Cantatra és az Európai Bordalfesztiválokra. Úgy gondolom, hogy a Sétatér utánozhatatlan hangulata sokat hozzátesz e rendezvényekhez, kiemeli őket az ország más rangos fesztiváljai közül. Nagyon jó programok valósultak meg továbbá a Művészetek és Irodalom Házában (pl. kamarazenei programok).

A Kulturális Központban, a Színház mellett hatalmas élet volt. Mindig voltak irodalmi estek, koncertek, beszélgetések, különböző sorozatokat találtak ki, melynek keretein belül Pécs híres emberei egymásnak adták a kilincset, előbb meghívottként, majd meghívóként kapcsolódtak be az alkalmakba. Ez a kínálat átölelt egy elég széles társadalmi réteget. Érdemes volt elmenni ezekre a rendezvényekre, hiszen ott találkozni lehetett ezekkel az emberekkel. Szerintem ezek nagyon jó programok voltak.

Mit gondol, mi az, ami vonzóvá tette ezeket a programokat a résztvevők számára?

A Pécsi Kulturális Központ rendezvényeiben volt egyfajta közvetlenség. Nem nagy létszámú rendezvényekről, rendezvényi terekről beszélünk, mégis kialakult itt valami. A nagy közönség a Sportcsarnok eseményei köré szerveződött, a kisebb közösségek itt összpontosultak. A Szélkiáltónak volt a FEK-ben egy Szélkiáltó Klubja. Számomra egy nagyon kedves emlék, hogy az ott tudott működni. E rendezvények alkalmával kisebb közösségek jöttek létre. Nagyon tudtam értékelni, hogy az ilyen alkalmakkor lehetett beszélgetni, megismertük egymást, eszmét tudtunk cserélni, véleményt mondani, gondolkodni bizonyos dolgokról. Nagyon jó volt.

Mi az, amin változtatna, akár ebben a városrészben, akár városi szinten? Ön hogyan tud hozzájárulni a változásokhoz?

Hiányolom, hogy a Belvárosban nincs megfelelő kulturális élet. Több szabadtéri program kellene és főként színvonalasabb rendezvények. Ezek a dolgok sajnos kiszorultak ide, a Zsolnayba, s innen valahogy nehezebb elérni az embereket. Emellett, ahogy már korábban is elmondtam, fontosnak tartanám az amatőr művészeti mozgalmak városi szintű támogatását, ami főként a helyi, városrészi foglalkozási helyszínek biztosításában kellene, hogy megmutatkozzon.

Mikuli János

Janus Egyetemi Színház
igazgató

Sárbogárdon született, most Pécsett él. Mesélne nekem arról, hogy került ide és egyben a kulturális élet közelébe?

Középiskolába Sárbogárdon jártam, és az érettségi előtt döntenem kellett arról, hogy hová menjek továbbtanulni. Az én pályám azért vezetett Pécsre, mert már édesapám is itt szerezett matematika-fizika szakos tanári diplomát, illetve akkor még a nővérem is itt tanult magyar-ének szakon. Számomra nem az volt a kérdés, hogy melyik intézménybe jöjjek, hanem hogy melyik szakra. Végül matematika-népművelés szakra jelentkeztem és nyertem felvételt. Előfelvételis katonaként Kiskunfélegyházán töltöttem a katonaidőmet, amikor kiderült, hogy mire én leszerelek, már nem fog indulni az a szakpár, amire felvételt nyertem. Ez 1978-ban volt, ekkor jöttem Pécsre. Végül is magyar-történelem szakon végeztem a Pécsi Tanárképző Főiskolán 1982-ben.

A népművelő szakot ekkor teljesen félre is tette? Mi történt ez után?

Középiskolában egy neves színjátszókör tagja voltam – ez a Sárbogárdi Petőfi Színpad volt. Ezzel az együttessel résztvevője voltam az országos fesztiváloknak, ismertem az amatőr színjátszás akkor meghatározó csoportjait és tagjait, azt is tudtam, hogy Pécsett kik dolgoznak. A Pécsi Nyitott Színpadhoz kerültem, és ott is ragadtam 10 éven keresztül. Az 1980-as években az Örkény előadásokban kaptam nagy szerepeket. Egy párhuzamos életút indult el ekkor, hiszen a főiskolát befejezve megkezdődött a tanári pályám, a Nevelési Központba kerültem, ahol az elvégzett szakjaimat tanítottam, és mellette egyre komolyabban, egyre sikeresebben a színészet is működött. Végig ott lebegett a nagy kérdés, hogy ez meddig fog így párhuzamosan menni, és eljött az az idő, amikor valóban választanom kellett…

Mikor érkezett el ez az idő és mi történt ekkor?

1992-ben történt, amikor a Pécsi Kisszínház igazgatói posztjára hirdettek meg álláspályázatot. Ekkor én már a Kisszínházban játszottam, illetve rendeztem is. Mivel nem csak a színészet érdekelt, hanem a rendezés és a színházi létformának más vetületei is, arra gondoltam, hogy megpályázom az igazgatói állást. Megnyertem. Ez a magam számára és mások szerint is meglepetés volt. Így váltam hivatásos színházi emberré a Pécsi Kisszínház igazgatójaként, de továbbra is megmaradt az a helyzet, hogy az amatőr és a profi színház határán dolgoztam, hiszen egyetemi színpad és nyári színház is működött itt, ahol amatőr és hivatásos színészek hoztak létre előadásokat sokszor együtt.

Mi történt ezután Önnel?

Bonyolódott az életem, és kiderült, hogy egy kicsi színházban is rengeteg érdek találkozik. Volt művészeti vezetőm, tagozatvezetőm. Erős emberek, erős akarattal, erős irányokkal, amit meg szerettek volna valósítani, illetve én is ott voltam fiatalon, szintén azon igyekezve, hogy a magam dolgait véghez vigyem. Ezek az eltérések összeütközéseket okoztak, és ezeknek az ellentéteknek a következményeképpen 1995-ben a Pécsi Kisszínházat összevonták a Ságvári Endre Művelődési Házzal, így létrejött a Pécsi Harmadik Színház, az Anna utcában pedig az önálló Horvát Színház. Ma már azt mondom, hogy szükségszerű volt ez a változás. Pár éven belül mindenki a helyére került, és tudta folytatni a pályafutását, és város színházi struktúrája is világosabb lett. Az én utam egy harmadik színházi rövid kitérő után az egyetemhez vezetett. Ekkor, 1996-ban, Tóth András Ernővel, a Pécsi Kisszínházban megismert barátommal, arra az elhatározásra jutottunk, hogy az egyetemhez fordulunk. Ennek következtében találtuk ki és hoztuk létre a Janus Egyetemi Színházat.

Tudna nekem mesélni a Janus Egyetemi Színház útjáról? 1996-ban jött létre, most pedig 2019-et írunk. Kérem mondja el, hogy milyen utat jártak be és hogy kerültek a jelenlegi helyükre!

Két megközelítése van a dolognak. Az egyik, hogy volt egy infrastrukturális folyamata a színház történetének. Először a Harmadik Színházban béreltünk teret, és hoztuk létre a legelső előadásainkat. Ezután az egyetemtől megkaptuk a Szántó Kovács János utcában található alagsori helyiséget, ahol az egyetemista színészekkel kétkezi munkával hoztuk létre a színházi körülményeket. Mi festettük az ajtót, a székeket, kárpitoztunk, takarítottunk és mindent csináltunk, amit kellett. Gyönyörű 2,5-3 évet töltöttünk el, és itt alapozódott meg a színház sikere. Ez az időszak nagyon hamar véget ért, mert felettünk az egyetemi klub koncertseményei olyan fizikai hatásokkal jártak, ami a helyet tönkretette. Egy koncert után a födém megrepedezett, a kiérkező statikus pedig azt mondta, hogy ez a terem életveszélyes, nem lehet előadásokat tartani benne. Nagyon nehéz volt ezt tudomásul venni, és lehet, itt véget is ért volna a történetünk, ha a Pécsi Nemzeti Színház nem segít. A színház vezetői azt mondták, - különösebb gondolkodás nélkül - hogy ha nincs helyünk, akkor ők befogadnak bennünket. Így a 2-es próbateremben kaptunk többé-kevésbé állandó helyet. Ott tudtunk próbálni, előadásokat létrehozni. Egy-két év múlva azonban érezhetővé vált, hogy elkezdtünk beleolvadni a Nemzeti Színházba, így minden porcikámmal azon voltam, hogy új helyet találjak. 2003 elején az egyetemtől a Szántó Kovács János utcában, de már a nem pincében kaptunk néhány termet, ahol előadásokat lehetett tartani. Ez infrastrukturális szempontból előrelépés volt, hiszen irodánk, raktárunk is lett. Pici területek voltak ezek, de mégis egyre több mindenben lehetett gondolkodni, és főleg visszakaptuk az önállóságunkat. Itt nagyjából 8 évet dolgoztunk. Jó időszak volt. 2011-ben aztán végleges otthonra leltünk. A Zsolnay Negyedben professzionális színházat kaptunk professzionális felszereltséggel, öltözőkkel, raktárral, irodákkal, próbateremmel. Azóta is itt dolgozunk.

Nélkülözhetetlen a színházi tér, de a színház azért ennél lényegesen több: emberek együttműködése, szerveződése, közössége. Színházunk szervezete is sokat fejlődött, míg megtalálta adekvát formáját. Akkor, amikor az egyetemhez fordultunk, létezett két ember, aki akart valamit. Be kellett bizonyítanunk, hogy jó ötlet az egyetemi színház, és hogy majd jönnek az egyetemisták előadásokat létrehozni, de jönni fognak nézni is a darabokat. Jöttek. Lassan kialakult egy színházi modell. Ennek a lényege, hogy mindig van egy egyetemista társulat, akik felvételi útján kerülnek az egyetemi színházba. Kialakult az a gyakorlat, hogy nagyjából két évente hirdetünk felvételt. Ezután nagyjából 15-20 egyetemistával elkezdődik egy tréningező, alapozó, színészmesterséget megismertető időszak. Végül pedig színházi előadások sorát hozzuk létre. Ez az egyetemista társulat azonban mindig kiegészül olyan tagokkal, akik vagy már nem egyetemisták, de még egyetemistaként ismerkedtek meg a színészettel és váltak gyakorlott színészekké és visszajárnak az egyetemi társulatba, vagy pedig hivatásos színészek. Van amikor ez a két kategória ugyanaz, mert egyetemistaként a JESZ-ben alapozódott meg a tudásuk, aztán pedig profivá váltak. Erre is sok példát lehet mondani. Nagyon erős a visszajárás. Ezen kívül vannak a hivatásos művészek, akiket megkérünk, hogy dolgozzanak velünk. Sokszor így is tartós kapcsolatok alakulnak ki, így többször is felbukkannak ugyanazok a hivatásos művészek a köreinkben, akiket ugyanúgy a társulat részeinek tekintünk. Ez az a színházi modell, amiben mi dolgozunk. Több rendezővel repertoárt játszunk, évi 3-4, most már inkább 5 bemutatót tartunk, évente nagyjából 60-80 saját előadást hozunk létre, és 20-25 előadást fogadunk be. Az idők során a színházi szervezetünk is professzianizálódott. 2011-ben volt a nagy áttörés. A JESZ a PTE önálló egysége lett. Egy igazgató, művészeti vezető, művészeti titkár, 2 fős műszak alkotja azt a stábot közalkalmazottként, amely ki tudja szolgálni a színházi működést és el tudja látni az ezzel járó feladatokat.

Közben az egyetem is egyre nagyobb mértékben támogatta a színházat, ugyanis mindig sikerült azt bizonyítanunk, hogy a színjátszás az egyetemen egy olyan közösséget teremtő tevékenység, ami az egyetemi létezés megváltozása miatt nélkülözhetetlen, mert a kreditrendszer kialakulását követően az egyetem nem tudta azokat a közösségi alkalmakat biztosítani, ami korábban az én időszakomban, például, természetes volt. Mi csoportban tanultunk, közösen jártunk kocsmába, közösen jártunk színházba. Volt közösségi élményünk az évfolyamtársak és a csoporttársak tekintetében. Ma ilyen nem nagyon van, inkább magányos farkasként mindenki a maga tanrendjét beosztogatva jár, ki tudja hány évet, az egyetemre. Szükséges tehát, hogy a közösségi élmények megmaradjanak vagy felépüljenek, létezzenek az egyetemen. Ilyen a színház, ilyen a Táncoló Egyetem, és a Pécsi Tudományegyetem nagyon régóta törekszik is arra, hogy ezeknek a közösségi megmozdulásoknak a kínálatát megteremtse.

Sosem fogalmazódott meg Önben, hogy a Pécsi Nemzeti Színházat igazgassa? Mi az oka annak, hogy megmaradt az úgynevezett „amatőr" színháznál?

Huszonéves fejjel mindenki, akit megcsapott a színház illata, az komolyan gondolja, hogy az ő helye egy professzionális színház színpadán van. Én magam is sokat próbáltam tenni annak érdekében, hogy a Pécsi Nemzeti Színházban színész lehessek.

Volt is rá lehetőségem 1989-ben a PNSZ Forgatókönyv című előadásban, hogy belülről lássam a kőszínház működését. Bár ebben az időben sokan kerültek át az amatőr világból a profi létbe. Engem azonban a nagyszínház akkori igazgatója nem szerződtetett. Megtapasztaltam a profi színházban a színész kiszolgáltatottságát. Hogy kapsz-e szerződést, hogy főszerepet játszol-e, még akkor sem te döntöd el, ha voltak sikereid, ha többen tehetségesnek mondtak. Ez a tapasztalat vitt arra az elhatározásra, hogy ha színészként ez a kiszolgáltatottság vár rám, akkor inkább a színház nagyobb horizontjában kell gondolkodni. Abban, hogy én mondjam meg, hogy a színház hogyan működik, és merre mozdul. Ennek lett a következménye Kisszínházi ambíció és a Kisszínházi pályázat. Volt rá példa a nagyszínházi igazgatói pályázatok alkalmával, hogy a döntéshozó testület tagjai is kérdezték tőlem, hogy beadtam-e a jelentkezésemet, de túl nagy lépésnek ítéltem meg ezt. Az én tapasztalataim sokkal kisebb terekben, sokkal átláthatóbb világban léteztek. Nem volt bennem sem akkora ambíció, sem akkora bátorság, hogy ezt a lépést megtegyem. Ugyanakkor nem tagadom, folyamatosan figyeltem, hogy mi történik a Nemzeti Színházban, kik a potenciális igazgatójelöltek, és hogy az adott választás jó-e a városnak és a színházi szakmának. Ha az ember benne él egy ilyen élettérben, akkor természetes, hogy minden gondolatát, mozzanatát figyeli és elemzi.

Lassan ismét egy jubileum következik a Janus Egyetemi Színház életében, így kérdeznék a jövőről is. Ha minden a rendelkezésére állna – akár anyagilag -, akkor mi lenne a jövőképe Önnek és a JESZ-nek a várossal kapcsolatban?

A 15. évfordulón adott interjúmon egy hasonló kérdésre azt válaszoltam, hogy innét szeretnék nyugdíjba menni, és úgy tűnik, hogy ez teljesülni fog. Az én jövőbeli dolgom elsősorban az, hogy mindazt, amit létrehoztunk, hogyan őrizhetjük meg és kikkel. A legfontosabb feladatom a váltásnak a megszervezése. Szerencsére eddig se egyedül dolgoztam, az első pillanattól kezdve volt egy társam – Tóth András Ernő -, aki a JESZ-ben művészeti vezetőként dolgozik. Úgy gondolom, hogy neki kell átvennie a Janus Egyetemi Színház vezetését, és mellé kell találni valakit, aki hozzá képest is egy generációval fiatalabb ember, aki bele tud tanulni és tovább tudja majd vinni a színházat. Azt gondolom, hogy az a jövő, hogy a létrehozott hagyományokat megőrizzük, és a következő generációk számára is megteremtsük és átadjuk a színház értékeit. Ennél több nem kell.

Miszler Tamás

Csorba Győző Könyvtár
igazgató

Mit jelent az Ön számára a pécsiség? Mit jelent pécsinek lenni?

Nem vagyok „tüke" pécsi, nem itt születtem, a szüleim sem idevalósiak. Pakson nőttem fel. Annyi kötődésem viszont volt a városhoz, hogy édesanyám itt tanult a pedagógiai főiskolán, s én magam is a városban kezdtem meg az egyetemi tanulmányaimat 1999-ben. Az egyetemisták itt léte, fiatalossága volt számomra meghatározó a város tekintetében. Pécs nekem a fiatalos lendületet jelentette akkor, s most, hogy negyven éves vagyok, úgy gondolom, a pécsiség máig ezt szimbolizálja a számomra.

Miként került kapcsolatba a Csorba Győző Könyvtárral?

Könyvtárban egyetemistaként kezdtem dolgozni. Nem vagyok klasszikus értelemben vett könyvtáros, könyvtár pedagógiai végzettségem van. A szekszárdi főiskolai tanulmányaim, valamint a pécsi bölcsész tanulmányaim alatt kezdtem a PTE Egyetemi Könyvtárban a pályafutásom, onnan vezetett az utam e megyei feladatokat is ellátó intézmény élére.

A Tudásközpont a város egy olyan épülete, amelyben két külön jogi entitású intézmény dolgozik együtt, úgynevezett szolgáltatás integráció keretében, ami 2010 óta önmagában is unikális az egész országban. Könyvtárvezetőként azt látom, hogy a Csorba Győző Könyvtár elég sok újítást vezetett be az elmúlt években, melyek által mind a városban, mind az országban úttörők vagyunk.

Melyek voltak ezek az újítások?

Egy olyan közösségi digitalizálási programot kezdtünk el kidolgozni az előző évben, ami a jövőben lehetőséget ad arra, hogy ne csak a könyvtáros kollégák tudjanak feltölteni bele képi dokumentumokat, hanganyagokat, filmeket, hanem erre Pécs és Baranya megye lakossága is lehetőséget kapjon egy egyszerűbb regisztrációt követően. Úgy gondolom, ez az egyik legmarkánsabb újításunk. Ez az adatbázis hamarosan elkészül, épp tesztelés alatt áll. Ez egy országosan egyedülálló dolog lesz, más könyvtár nem használ ilyen rendszert ma Magyarországon.

Az országban kevés helyen valósul meg másik fontos fejlesztésünk, hogy a könyvtár éjfélig nyitva tart a vizsgaidőszakban. Ez általában csak a nagy egyetemi könyvtáraknál adott: Szegeden, Pesten a SOTE-nél stb. Büszkeséggel tölt el, hogy Pécs is ezek közé sorolható. E szolgáltatás tekintetében együtt dolgozunk a PTE Egyetemi Könyvtárral. Fenntartónk, a város támogatja a kezdeményezést, hiszen felismerte, hogy a városban nagy számban jelen lévő egyetemisták életet hoznak a településre. A külföldi diákok számára is fontos, hogy éjfélig tudnak itt tanulni. Valószínűnek tartom, hogy mikor megválasztják, oktatási intézményüket, azt is megnézik, hogy a könyvtár mennyire elérhető, miként

alakul a nyitvatartása. Úgy gondolom, hogy a Csorba Győző Könyvtár egy nagyon jó, rugalmas intézmény, amely képes reagálni a helyi közösségi igényekre, szükségletekre. Továbbá az is ritkaságszámba megy, hogy a Csorba Győző Könyvtár a Tudásközpont épületében heti hét nap tart nyitva. Egyedülálló módon Pécsett és Baranya megyében működik két modern könyvtárbusz az országban. Az elmúlt években igen komoly nemzetközi kapcsolatrendszert alakítottunk ki a környező országok könyvtárbuszos kollégáival, a tavalyi évben második alkalommal rendeztük meg nemzetközi könyvtárbusz találkozónkat. A kistelepüléseken működő KönyvtárMozi szolgáltatásunkhoz kapcsolódóan grazi mintára ún. filmpakkokat hoztunk létre, amelyek a filmekhez kapcsolódó foglalkozások alapját adják. E szolgáltatásunk – egyelőre – teljesen egyedülálló az országban. Végül megemlíteném, hogy az őszi Országos Könyvtári Napok igen sikeres rendezvénye szokott lenni, az ún. RIO – rendhagyó irodalomóra – ahol a 400 fős előadónk mindig teltházas. A RIO-n egy-egy kortárs író, költő beszél egy-egy nagy magyar költő, illetve író óriásról.

Hogyan lehet bevonni az embereket abba a munkába, ami a könyvtár törvényi feladata? A közösség számára nyilván vannak tematikus programok, ezekről egy pár mondatban tudna mesélni?

Megyei hatókörű városi könyvtárként a Csorba Győző Könyvtár feladata a megye kistelepüléseinek könyvtárellátása is. 286 településen vagyunk jelen a megyében, egy évben több mint ezer programot szervezünk. Ezek különböző közösségi kulturális rendezvények, melyekbe a városi programok is beletartoznak. Jellegüket tekintve elsősorban az irodalomhoz, az olvasáskultúrához kapcsolódó rendezvények ezek, főleg gyerekeket, de felnőtteket és nyugdíjasokat is igyekszünk megszólítani. Amikor a programok összeállításában gondolkodunk, akkor az egyik fő alapelvünk, hogy az olvasáskultúrához, az információszerzéshez kapcsolódó események valósuljanak meg. Szeretnénk magunkat külön választani a közművelődéstől. Vannak közművelődési jellegű programjaink is, például kiállítások, de általában ezek valamilyen olvasmányélményhez kapcsolódnak. Az összes programunkat az olvasás és az ismeretszerzés köré szervezzük. Vannak külső partnereink: előadóművészek, civil szervezetek, jó kapcsolatokat ápolunk a helyi iskolákkal, óvodákkal. A civil együttműködések is meghatározók ebben a munkában.

Fiókkönyvtárak tekintetében vannak olyan specifikumok, amelyik konkrétan az adott városrészhez köthetők? Mennyire sajátosak azok a főbb irányultságok, amelyeket a fiókkönyvtárak magukénak vallhatnak, esetleg ennél kicsit általánosabb a feladatellátás?

A fiókkönyvtári feladatellátás alapvetően a helyi lakosság kiszolgálására irányul. Az egyik fő csapásirányunk, hogy minél közelebb vigyük a könyvtári szolgáltatásokat a lakossághoz. Mi városrészekben gondolkodunk ilyenkor. 6 fiókkönyvtár és 3 könyvtárpont működik a városban. A Tudásközponttól keletre nincs nyilvános könyvtári szolgáltatás, nincs fizikai könyvtár. Pécsbányán és Vasason a helyi civil szervezetekkel együttműködve működtetünk könyvtárpontokat. Ezek nagyon kicsi gyűjtemények, de az ottani lakosságnak tudnak szolgáltatásokat nyújtani. Ha valaki bemegy oda, kapcsolódik a kü-

lönböző programokhoz, igénybe veszi a könyvtári szolgáltatást, melyek mögött ott állunk szakmailag, ahogy a baranyai kistelepüléseken. A helyi, már évtizedek óta beágyazottan működő civil szervezet adja a humán erőforrást, ők működtetik a könyvtárpontot, de a dokumentumokat mi szolgáltatjuk és mi adunk könyvtárszakmai segítséget a részükre. Ez az együttműködés jól működik.

A kertvárosi Apáczai Csere János Fiókkönyvtár korábban a Nevelési Központ könyvtára volt. Ez a fiókintézmény kifejezetten iskola könyvtári feladatokat is ellát, mint az egyetlen erre szakosodott könyvtárunk. Itt nagyon markánsan jelennek meg a gyerek és fiatalkorúak csoportjai, a pedagógiai jellegű feladatok, tanórákat tartanak a könyvtárban. A Pécsi Kulturális Központ épületében lévő Minerva Fiókkönyvtár korábban szakszervezeti könyvtár volt. Egy nagy állományellenőrzés és selejtezés után közkönyvtári funkciót kapott. S bár ez egy kisebb állomány, kimondottan Uránváros lakosságának kulturális igényeit, kielégítését szolgálja. A Várkonyi Nándor Fiókkönyvtár az uránvárosi és egyetemvárosi lakosság kiszolgálását segíti, és ott működik a Pinokkió Gyermekkönyvtár is, mert a közelben több iskola is elhelyezkedik (pl. 1,2. számú gyakorló iskola, Mezőszél Utcai Általános Iskola). A fizikai közelség miatt ezt a gyűjteményt nagyon sokan használják az iskolákból. A pedagógusok részéről is van egy elég komoly interakció. Ugyanez a helyzet a vásárcsarnoknál található Csipkefa Gyermekkönyvtár esetében is: számos iskola helyezkedik el a közelében.

A Király utcában található Belvárosi Fiókkönyvtár, abból a szempontból speciális, hogy alapvetően felnőtt könyvtárról beszélhetünk. Az épületébe sokféle közösségi funkciót viszünk. Ezek egyike, hogy ott került kialakításra a Várkonyi Nándor emlékszoba, amelyet a turisták előszeretettel látogatnak. De ott működik a népszerű Retró könyvvásárunk is, s a tagintézmény belső udvara gyakran csatlakozik helyszínként a belvárosi programokhoz is (például Pécsi Országos Színházi Találkozó, Fényfesztivál, Tanulófesztivál). Van standunk, s ha az adott rendezvényen vannak árusok, mi is ott áruljuk közöttük a munkatársaink által készített kötészeti termékeket. A közkedvelt Fényfesztiválon például helyszín vagyunk, pontosabban a Fény útjának egyik helyszíne e könyvtárunk.

Együttműködünk a TotalArt Egyesülettel. Ők a pécsi animáció történetét dolgozzák fel, tartanak oktatást, bemutatókat is. Azáltal, hogy bejönnek a fiatalok, a könyvtár, az információszerzés, a rajzfilmkészítés máris összekapcsolódik.

Fontosnak tartom a fiókkönyvtárak működésében, hogy elsősorban a Pécsi Kulturális Központtal, de más kulturális intézményekkel is egy helységben legyünk. Ez valósul meg belvárosi fiók esetében. Itt működik a Reménysugár Kulturális Egyesület is, akik a Pécsi Kulturális Központtal kötöttek együttműködési megállapodást. A Könyvtár és az Egyesület egymás mellett tevékenykedik, értelemszerűen össze tudjuk kapcsolni a közösségi és szakmai funkcióikat, erősítjük egymást, ahol tudjuk. Az Apáczai Csere János Fiókkönyvtár esetében ugyanez a helyzet áll fenn, hiszen az intézmény a Művelődési Házban található, akárcsak a Minerva Könyvtár esetében, aminek az egykori Szivárvány Gyerekház ad otthont.

A civil szervezetekkel való kapcsolataink meglátásom szerint nagyon jók, de még lehetne erősíte-

ni. Úgy gondolom, hogy szükség lenne arra, hogy jobban keressük egymást. Szerencsére vannak kezdeményezések erre vonatkozóan. Amiben nagy hiátusunk van (megyei szinten is), az a helyi vállalkozóknak való szolgáltatásnyújtás. Gyerekek bejönnek a könyvtárba, szívesen használják az intézményt, az egyetemisták szintén megfordulnak itt, a nyugdíjasok ugyancsak. A középkorúak esetében kevesebben használják, itt még lehetne kitörési pont, például az információs eszközök, helyi adatbázisok tekintetében, fókuszban a hasznos információval.

Hogy lehetne helyspecifikusan gondolkozni akár ilyen vállalkozói fórumok tekintetében? Melyek lehetnek azok a kapcsolódási pontok, amik az üzleti platformokon is segítenék az együttműködést, amihez a különböző információkat a könyvtár is biztosítani tudná?

A turisztikában a helyismereti osztályunk, ahol a Baranya megyére és Pécs városára vonatkozó helyismereti anyagokat gyűjtjük lehetne egy kapcsolódási pont. Itt, ha valaki turizmusban gondolkodik, turisztikai fejlesztést hajt végre, a múltat akarja feltárni, nálunk rengeteg anyagot találhat. Egy vállalkozás integráns része a helyi közösségnek még akkor is, ha nem helyi piacra termel, vagy szolgáltat. Ha például valaki szállodát vagy bármilyen épületet akar építeni Pécsett és annak belső falait a történelmi Pécsről készült képekkel szeretné színesíteni, akkor nálunk több 10 ezer fotó közül választhatja ki a számára legszimpatikusabbakat. Ha egy település abban gondolkodik, hogy be szeretné mutatni az épületeit turistáknak, s ezt valami interaktív módon tervezi, és anyagokra van szüksége, akkor mi természetesen rendelkezésre állunk. Itt még nagyon sok teendőnk lenne. Nagyon nagy a gyűjtemény, egyre nagyobb, de nincs nagyon a köztudatban. Kistelepüléseken dolgozó háziorvosoknak adatbázis szolgáltatást nyújthatnánk stb.

A beszélgetés elején említette, hogy nyitni szeretnének afelé, hogy a dokumentumgyűjtést a lakosság felé is elérhetővé tegyék, s gyakorlatilag otthonról is lehessen különböző dokumentumokat rögzíteni, feldolgozni. Ennek van valamilyen kigondolt tematikus rendszere akár várostörténet, akár szakmatörténet, ipartörténet, vagy ez még korai?

A jogszabály azt írja elő számunkra, hogy mint Megyei Hatókörű Városi Könyvtár a megyére vonatkozó helyismereti dokumentumokat gyűjtsük. Ez azt jelenti, hogy ami a megyével kapcsolatos és helyismereti jelleggel rendelkezik, ami bármikor fontos lehet bárkinek, azokat mi gyűjtjük. Ebbe beletartozik az aprónyomtatványoktól kezdve, színházi plakáton át a könyvekig, folyóiratokig, fotókig, hanganyagokig, videó felvételekig minden. A 80-as évek végétől számos házi videó archívum készülhetett, falutévék indultak, városi tévék jöttek létre. Több városi tévével van megállapodásunk, ők átadták a könyvtárnak az anyagukat. Van, akik digitálisan adták át, s van, amelyek digitalizálását folyamatosan végezzük. Mindegyiket feldolgozzuk és szolgáltatjuk a szerzői jognak megfelelően. Ezért is szükséges, hogy mikor az emberek önmaguk töltenek majd fel anyagokat, az szerzői jogi vizsgálaton menjen keresztül. A moderálás erről fog szólni. A kistelepülések tekintetében óriási kincsek lapulnak helyi civilszervezeteknél, lakosoknál, önkormányzatoknál stb. A helyismereti dokumentumgyűjtésben szoros kapcsolatunk van a Pécs Története Alapítvánnyal, velük közösen szervezzük évek óta a hely-

történeti konferenciánkat. Évek óta rendszeres jelleggel ősszel tartjuk helyismereti konferenciánkat, ahol bevonjuk azokat a történészeket, akik a várostörténettel foglalkoznak. Bemutatják az új kutatási eredményeiket, ezek kötetben való kiadásáról mi gondoskodunk.

Pécs életében és fejlődés-történetében jelentős a különböző nemzetiségek letelepedése. E téma meghatározó az intézményi helytörténeti munkájában is. Erről tudna mesélni?

Könyvtárosként még végeztem ilyen jellegű munkákat, magam is tartottam előadást a baranyai németség történetéről könyvtáros szakmai rendezvényen. Fontosak a nemzetiségek, én magam is magyarországi német (sváb) származású vagyok. Van nemzetiségi gyűjteményünk a Tudásközpontban. Van egy nemzetiségi ellátó központunk is és számos letétet helyezünk ki főként kistelepülésekre, de a város különböző könyvtáraiba is. Ezek kifejezetten a nemzetiségek ellátására szolgálnak. A város köztudottan soknemzetiségű jelleggel bírt a történelem során.

A közel 300 megyei települési ellátás, a Csorba Győző Könyvtár és a városi és a fiókkönyvtárak koordinációja mellett jut ideje Önmagára? Mivel tölti ki a szabadidejét?

Ha van szabadidőm, olvasok. S itt jön elő az, amin általában meg szoktak lepődni: alapvetően szakkönyveket olvasok, kevésbé szépirodalmat. Többségében közgazdasági, történelmi könyvekkel ütöm el az időt, számos magyar és külföldi hírportált követek, szépirodalomból norvég kortárs irodalmat kedvelem. Túrázni szoktam, amikor van időm. Szinte hetente járok moziba, és a színházat is szeretem, csak oda ritkábban jutok el. A kortárs filmeket preferálom, valamint koncertekre szoktam járni, bár azokra egyre kevésbé.

Mit tart Pécs legfontosabb kulturális rendezvényének?

A személyes kedvencem az Országos Színházi Találkozó. Turisztika szempontjából, ami szerintem jó, az a Fény Fesztivál. Örülnék, ha ez tovább tudna működni és tovább tudna fejlődni.

Nagyon irigykedve tekintek a Győri Könyvszalonra. A néhány napos rendezvény hosszú múltra tekint vissza, az esemény alkalmával gyakorlatilag egy országos író-olvasó találkozó valósul meg a helyi könyvtár és a színház szervezésében. Örülnék annak, ha egy hasonló esemény Pécsett is meghonosodhatna. Ötlet szintjén ez már felmerült a Csorba Győző Könyvtár munkatársai között, a hozzá társuló anyagi erőforrás hiánya végett került elvetésre. De bízom benne, hogy egyszer egy ilyen formátumú esemény megrendezésének is eljön majd az ideje.

A belváros szívében működő Művészetek és Irodalom Házával tartanak fenn szakmai kapcsolatot?

Kapcsolat tekintetében elsősorban a fiókkönyvtárakra és a könyvtárpontokra koncentrálunk. Az intézményközi kapcsolatok tekintetében a Janus Pannonius Múzeummal, a Pécsi Kulturális Központtal ápolunk szorosabb együttműködést. Mi városi intézményként gyakrabban összejárunk, de a gaz-

dasági társaságok, mint például a Zsolnay Negyed vagy a Pannon Filharmonikusok már kevésbé keresik a kapcsolódási pontokat. A vezetőkkel jó a kapcsolatunk, de az intézményeink eltérő működése miatt rendszeresen nem járunk össze. Talán ebből kifolyólag sincs annyi egyeztetés, együtt gondolkodás. A város részéről ennek megoldására már történt próbálkozás, az idő eldönti, hogy ez miben realizálódhat.

Mikor összeülnek a Pécsi Kulturális Központ, a Janus Pannonius Múzeum és a Csorba Győző Könyvtár kollégái, miről folyik az egyeztetés? Miben látják a kapcsolódás lehetőségét?

A Kulturális Központtal a Minerva Könyvtár napi működéséről folyik általában az együtt gondolkodás. Például mindig csatlakozunk a Pécsi Kulturális Központ által szervezett, a Régi Kertváros őszköszöntő rendezvényéhez, a Honvédtéri Napokhoz. Ilyenkor a helyi könyvtárunk kerül a fókuszba, a gyerekeknek külön programot szervezünk, és a népszerű Retró Könyvvásárt is kivisszük. Ekkor a Tolsztoj utcai Közösségi Házban vannak kiemelt programok, amiket a Pécsi Kulturális Központ szervez, mi pedig további programok által csatlakozunk a rendezvényhez.

A Janus Pannonius Múzeummal szakmai együttműködés valósul meg. Az Én könyvtáram című projektünk keretében két kollégám dolgozik, s egy hasonló alapokon nyugvó projekt valósul meg a Múzeum részéről. A megvalósításában a két intézmény kollégái együttműködnek, mely például olyan praktikus dolgokban is megmutatkozik, hogy ha hozzánk külföldi vendégek érkeznek, mindig beiktatunk számukra múzeum látogatást.

Jó a kapcsolatunk a Europe Direct irodával, az ő programjaikra is elmegyünk, de városszerte sok rendezvényen vagyunk megtalálhatók (pl. Gyereknap, Gesztenyeliget Fesztivál stb.), s a megyében is számos helyre szoktunk kitelepülni (pl. Ördögkatlan fesztivál, Bőköz Fesztivál). Általában a Retró Könyvvásárt visszük ki ezekre az eseményekre, de kiviszünk könyveket lehetőséget biztosítva az olvasásra. Igyekszünk jelen lenni rendezvényeken, hogy ezáltal kapcsolatokat építhessünk ki a helyi közösségekkel, törekszünk szolgáltatásainkat is hirdetni és a napi használat felé terelni az embereket.

Ha valamilyen közösségi programban, rendezvényben kellene aktívan részt vennie, hogyan látná a saját maga szerepét? Mit tudna tenni az együttműködések segítéséért, melyek előre vihetnék a közös gondolkodást, együtt tervezést a kultúra területén?

Nagyon fontosnak tartom a kommunikációt. Le kellene ülnünk egyeztetni, alapvetően ismerkedni kellene egymással a városi intézmények és cégek dolgozóinak. Kommunikálni arról, hogy ki mivel foglalkozik és miként lehetne becsatlakozni, összekapcsolódni, a közös célokat együtt szolgálni. Ha a kommunikációs tér kialakul, akkor szerintem ez önmagát kezdi el gerjeszteni, ezek mennek utána már maguktól. Az együttműködési hajlandóság szerintem meglenne, csak ki kellene alakítani kommunikációs platformot a szervezetek között.

Azt gondolom, hogy itt nagyon jó, mélyen gyökerező alapok vannak. Nem csak a 2010-es Európa Kulturális Fővárosa projekttel jöttek létre nagyon jó dolgok, de előtte is sok értékes program, történelmi érték, hagyomány volt megtalálható a városban. Bízom abban is, hogy a most induló, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” projekt keretében sok helyi közösséggel tudunk majd együttműködést kialakítani a városrészi helytörténeti feltárómunkák során.

Nagy Ágnes

TÁMASZ Alapítvány, Y Közösségi Ház
intézményvezető

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Születésem óta pécsi vagyok, nem is éltem máshol. Szeretek itt élni, mindenféle nehézséggel együtt, és büszke is vagyok Pécsre.

Hogyan lett intézményvezető az Y Közösségi Házban?

Szociálpolitikusként végeztem Pécsett. Szociális területen dolgoztam, illetve civil szervezeteknél, majd családsegítőben, ahol részem volt az adósságkezelés gyakorlatának beindításában. Voltam iskolai szociális munkás is, szintén akkor, amikor ez a folyamat itt Pécsen beindult. Ami engem motivál, az az, ha részt vehetek innovatív tevékenységek beindításában. Az Y Közösségi Ház is egy új kezdeményezés volt, hiszen ezen a célterületen nem volt előzménye. Az volt a célunk, hogy egy klasszikus közösségi házként működő intézményt hozzunk létre, amihez egy norvég támogatási alap pályázata adta a finanszírozást. Két épületet ebből a finanszírozásból újítottunk fel, és ennek keretében került kidolgozásra a szolgáltatásaink köre is. Egy rövid kipróbálási időszakot is lehetővé tett ez a pályázat a szolgáltatások tekintetében, viszont most már két éve pályázati forrás nélkül teljesen önfenntartóként működünk ezen a célterületen.

A nehézség, amivel itt szembesültünk az az, hogy nem könnyű megtalálni a kis csoportokat, kisebb vezéregyéniségeket, akik összegyűjtik maguk köré az embereket, közösséget, és be tudják őket hívni magukkal ide a közösségi házba.

Jellemző, hogy csak a környékből érkeznek az érdeklődők, vagy más városrészekből is?

Elsősorban a helybelieket szólítjuk meg, de mivel mi egy nyitott közösségi ház vagyunk, így voltak már olyan programjaink is, ahová jöttek Kertvárosból és Uránvárosból is egyaránt. Nyilván elsősorban az lenne a cél, hogy az itt élők körében tudjunk közösségek felépüléséhez segítséget nyújtani, és valamiféle klasszikus közösségi élet kialakulásához asszisztálni. Számomra nagyon furcsa, hogy ennek nem igazán van itt hagyománya, annak ellenére, hogy nagy területű a kertes családi házas övezet, és mégis sokszor tapasztaljuk azt, hogy egymástól három négy házra lakó emberek sem ismerik egymást.

A kollégák a projekt elején kérdőíves felméréssel és rövid interjúkkal mérték fel a környékbeli lakosság igényeit annak kapcsán, hogy mire lenne itt igény. Szerveztek továbbá lakossági fórumokat is. Itt látszott, hogy kevesen voltak hajlandóak részt venni ezeken a fórumokon. A szolgáltatások kapcsán az idősebb, nyugdíjas réteget érjük el nehezen, őket nagyon nehéz kimozdítani. Azt mondják, hogy

ők eddig se jártak sehová, és ezután sem fognak. Így vannak nehézségek, de azért jó példa is van olykor, most jelentkeztek néhányan hozzánk, akik kártyázni szeretnének.

Melyik az a társadalmi réteg, akiket a legkönnyebben be lehetett hozni a házba?

Kisgyerekes anyukákat, kismamákat. Ők nagyon aktívak pl. a Facebookon, nagyon sok Facebook csoportban benne vannak. Ha egy-két anyukát el tudunk érni, akkor már nagyon könnyen elérünk egy nagyobb csoportot is általuk. Amikor a szolgáltatásokat kidolgoztuk, akkor sok külsős kollégával működtünk együtt, és ők szintén hozták magukkal a saját ismeretségi körüket.

Összefoglalná, hogy mik azok a tematikák, amik mentén szolgáltatásokat nyújtanak?

A Kölyökház, a sárga színű házunk, melynek programjai 6 éves korig szólnak a gyerekeknek, illetve a családjuknak. Inkább egy játszóházként kell ezt elképzelni. Itt tartjuk a kisgyermekes foglalkozásokat. „Csacsogó" foglalkozásunkon ölbéli játékokat, énekeket tanulnak, és játszanak végig. Ennek ugye az a lényege, hogy a kisgyerek a szülőkkel együtt játszik, és ezzel segítjük a korai anya-gyerek kapcsolat elmélyülését. A foglalkozásvezető is egy négygyerekes anyuka. Illetve ehhez kapcsolódóan van egy baba-mama klubunk is.

Felvettük a kapcsolatot továbbá a környék védőnőivel is, és ők is tartottak kisebb tanfolyamokat az anyukáknak, pl. babamasszázst. Nyáron is tartunk gyerektáborokat, kézművesfoglalkozásokat is szervezünk.

A gyerekeknek felügyeletet is tudunk biztosítani, ha a szülőknek erre van igényük. Erre főleg nyáron van többször példa. De van olyan anyuka is, aki otthonról dolgozik, és neki pl. nagy segítség, ha egy-egy délutánra be tudja hozzánk hozni a gyerekeket, és nyugodtan tud dolgozni.

Mit gondol, azok között, akik idejárnak megmarad a kapcsolat a házon kívül is? Arra gondolok, hogy lát-e arra mutató jeleket, hogy elkezdenek épülni valamiféle közösségek?

Az anyukák között van valamilyen ismeretség, de egyébként a klasszikus értelemben vett közösség nagyon nehezen alakul.

Milyen nagyobb rendezvények voltak a Ház szervezésében, amikre szívesen emlékszik?

Egy éve volt egy téltemető fesztivál, amit a Pécsi Közösségi Alapítvány támogatásával tudtunk megszervezni. Az volt a cél, hogy csapjunk egy kis hírverést a háznak. Előtte 4 héten keresztül hetente egyszer álarckészítő foglalkozásokat tartottunk. Erre jöttek a Bártfa utcai Általános Iskolából is gyerekek. Kitaláltunk a fesztivál kapcsán egy útvonalat a Ledinán, amit bejártunk, aztán itt fejeztük be a sétát a Házban, ahol volt fánk, tea, közös játék. Van egy kemencénk is az udvarban, ami szuper helyszíne a közösségi megmozdulásoknak. A fesztivál kapcsán is az volt a terv, hogy az udvaron, a kemence mellett fejezzük be a napot, de sajnos a nagy hideg ezt nem tette lehetővé akkor, de a

kemencénk azóta is nagy büszkeségünk.

Hogyan érik el a Közösségi Ház célcsoportjának tagjait?

A projektköltségvetés nem tette lehetővé a nagyon intenzív PR tevékenység finanszírozását, és ez azóta is probléma, mivel nem tudunk fizetett hirdetéseket közzétenni. Ez az egyik nehézség.

A projektről fontos tudni, hogy eredetileg 1 év volt tervezve arra, hogy bevezessük és kipróbáljuk a szolgáltatásokat. Ehhez képest erre csupán néhány hónapunk maradt, ami nagy különbség. Ha 1 évig tudunk volna folyamatosan ingyen a projekt keretében szolgáltatásokat nyújtani, akkor több emberhez jutottunk volna el szép lassan. Így az emiatt bekövetkezett nehézségeket most kell valahogy orvosolni.

A téltemető fesztivál kapcsán például nyomtattunk szórólapokat is. Mivel a Református Gimnázium diákjai önkéntes munkában szívesen szórólapoznak, így számíthattunk rájuk ebben, ami számunkra nagy segítséget jelentett.

Azt tapasztaltam, hogy hosszú távon a legjobb reklám számunkra, ha az emberek egymásnak adják át az információt a programjainkról. Azt tartom biztosabbnak, és hitelesebbnek, ha szájról szájra terjed a hírünk.

Meséljen még kérem arról, hogy a környezettudatosság kapcsán milyen tevékenységeik vannak!

Az udvarban a kemencénk mellett van két magaságyásunk is. Célunk hosszú távon, hogy az egészségnevelés és tudatos táplálkozás felé is irányuljanak a programjaink. Például a fűszernövényeket is meg tudjuk ismertetni az idelátogatókkal. Most is van egy olyan beadott pályázatunk, amelynek keretében tervünk, hogy a Bártfa utcai Általános iskola tanulóinak tartsunk előadásokat az egészségtudatosság mentén, természetesen a tanulók tevékeny részvételével.

Említette, hogy két iskolával is szoros együttműködést ápolnak. A Református Gimnáziummal, és a Bártfa utcai Általános Iskolával. Vannak olyan civil szervezetek itt Pécsett, akikkel szintén tudnak kooperálni?

A norvég projektben eleve nagyon sok civil szervezettel dolgoztunk együtt, és ezeket a kapcsolatokat igyekszünk is megtartani, ápolni. Ha felmerül valamilyen tevékenység, amiben tudunk segíteni a partnereinknek, akkor természetesen rendelkezésre állunk. A legerősebb együttműködés a két már említett iskolával van a mai napig. Sokszor tartunk kihelyezett foglalkozásokat a két intézményben, illetve többször látogatnak el onnan hozzánk a gyerekek. Emellett még a Családsegítő intézményével is szoros az együttműködés.

Milyen társadalmi helyzetű lakók jönnek Önökhöz a leggyakrabban?

Ez a terület nagyon sokszínű demográfiailag is. Kisgyerekes családoktól kezdve a nyugdíjasokig minden réteg megtalálható. Ugyanígy társadalmilag is változatos a kép, hiszen a középosztálybeliektől kezdve a mélyszegénységben élőkig élnek itt családok.

Nekünk nyilván az a célunk, hogy mindenkit el tudjunk érni. Azt gondolom, hogy egy klasszikus közösségi ház akkor működik jól, ha bejön a házba a középosztály is és a szegényebb réteg is, és egyik sem érzi magát rosszul a másik társaságában. De azt látom, hogy a szegényebb rétegeket nagyon nehéz megszólítani. Azt is megtettük, hogy kihelyeztünk egy szolgáltatást a közelben lévő családok átmeneti otthonába, amit az Ifjúságért Egyesület működtet. Nagyon jól érezték magukat a gyerekek és a felnőttek is a programon, de ennek ellenére ebből az otthonból azóta sem jönnek hozzánk, pedig egy utcányira vannak a közösségi háztól.

A projektidőszak alatt és után is gyakran szerveztünk ruhabörzéket is. Minden alkalommal szóltunk a hátrányos helyzetű családoknak is, és mégsem jöttek el. Nagyon nehéz ezeket a gátakat áttörni, hisz kölcsönösen vannak előítéletek. Akiket viszont sikerül bevonni, azoknak nagyon örülünk, ők azok, akiken keresztül majd terjednek a hírek a többiek felé. Azt tapasztaltam az évek során, hogy nincs egyfajta módszer, ami garantálja, hogy be tudjuk vonni a lakosság bizonyos rétegeit, és inkább minél jobban azon vagyunk, hogy kreatívan végezzük a munkánkat. Az is lehet, hogy egy adott módszer egyszer nem működik, de később alkalmazva már mégis sikeres tud lenni.

Vannak további célok, új ötletek?

Hosszú távon az lenne a célunk, hogy önszerveződő közösségek jöjjenek létre. Mi ebben katalizátorként szeretnénk működni. Annak örülnénk, ha minél több ötlet és kezdeményezés jönne el hozzánk, és mi akár a teret is tudnánk biztosítani, valamint a szervezésben is szívesen segítünk nekik. Van is erre példa, hogy megtalálnak minket csoportok, hogy helyet adjunk a tevékenységüknek, mi pedig nyitottak és rugalmasak vagyunk.

Min változtatna és hogyan ebben a városrészben. Mi segítené a munkájukat?

Ahogy mondtam is, nincs biztos módszer, viszont ami megoldás lehetne bizonyos helyzetekben, ha segítségünkre lenne egy gazdasági szakember, aki a PR tevékenységünket erősítené tanácsaival. A lakosság elérésének módszere is külön tudomány, és egy külsős szakértő sokszor nagyobb segítség tud lenni, mintha mi belülről igyekeznénk megoldást találni.

Dr. Pánovics Attila

Pécsi Zöld Kör
elnök

Komlón született, majd Pécsre költözött. Mit jelent önnek pécsinek lenni?

Az általános iskolai tanulmányaimat Komlón végeztem, ennek ellenére ma már inkább pécsinek érzem magam. A középiskolában és az egyetemi éveim elején bejárós voltam, ezek után költöztem Pécsre. Ide házasodtam, gyermekeim is már itt születtek, ezért tekintem magam elsősorban pécsinek. Nem is kívánok elmenni innen, szeretem ezt a várost. Rácváros elején lakom a családommal, ez még a falusias környezetű házak sora. A forgalom miatt egyre nehezebb közlekedni, mivel sokan Patacsra költöztek és szinte mindenki kocsival jár. Néha az is nehéz, hogy az udvarunkról kikanyarodjak az útra. Legközelebb a Béke park van, ahol talán valamiféle közösségi élet lehet. Sokféleképpen tölthetik el a szabadidejüket ott az emberek. A Patacsi Művelődési Házat mi nem látogatjuk, nekünk az már messze van. A szomszédokkal viszont tartjuk a kapcsolatot. A közelünkben található bolt, bank, posta, háziorvos, fogorvosi rendelő, így nem kell messze menni, ha az ügyeinket szeretnénk intézni. A környéket nagyon szeretem, csak a forgalom keseríti meg az életünket.

Munkája a Balokány-liget környékéhez köti. Itt van a Pepita, aminek a működtetését a Pécsi Zöld Kör végzi, aminek Ön az elnöke. Hogyan alakult az egyesület, milyen tevékenységeik vannak?

Már az egyetem alatt belecsöppentem ebbe. Az egyesület 1989-ben alakult baráti körként. Alapítói olyan emberek voltak, akik természetjáróként nagyon sok környezetkárosítással találkoztak, s örömmel vették, hogy tehetnek valamit ezek ellen. Ezen túl fontos feladatunknak érezzük azt, hogy a rendelkezésünkre álló valamennyi eszközzel segítsük a lakosság helyes fogyasztási szokásainak kialakítását azért, hogy a globalizációval együtt járó káros hatások (klímaváltozás, fogyasztói társadalom kialakulása, túlzott energiafogyasztás stb.) irányába történő haladás helyett inkább a tudatos vásárlói attitűd kerüljön előtérbe mindennapjaink során. Röviden: a környezettudatos szemléletet és gyakorlatot valljuk, és hirdetjük.

1990-től fogadunk lakossági bejelentéseket környezeti problémákról, és a mai napig a környezeti tanácsadás az egyesület fő profilja. 1993-tól különböző helyszíneken kerültek megszervezésre a Zöld Klub előadásai a város lakosságát érdeklő környezeti problémákról, illetve egy Zöld Piac került megrendezésre a pécsi Széchenyi téren. A környezetvédelmi miniszter 1993-ban ”Környezetünkért” emlékplakettel díjazta az egyesület munkáját. 1994-1998 között aktív társadalmi ellenőrzést folytattunk a garéi hulladéklerakó környezetkárosításának megszüntetése érdekében, és az uránbánya felszámolásának környezetvédelmi munkálatai során. 1997-től a Környezetvédelmi Minisztérium anyagi, és a Környezeti Tanácsadók Egyesületének szakmai támogatásával létrejött a Környezeti

Tanácsadó Irodák Hálózata /KÖTHÁLÓ/, melynek tagjaként végezzük azóta is a lakossági környezeti tanácsadást. Az egyesület tevékenysége igen sokrétű, hiszen a megoldandó problémák száma folyamatosan növekszik, ahogy az emberek egyre érzékenyebbé válnak a környezeti problémákra. Nonprofit közhasznú szervezetként tevékenységünk fenntarthatósága és további terveink eredményesebb megvalósítása érdekében rendszeresen részt veszünk különböző pályázatokon, illetve örömmel fogadjuk az adózó állampolgárok személyi jövedelemadóból történő 1%-os felajánlásait. Ennek eredményeként tudjuk ellátni a lakosságot hatékony tanácsokkal, információkkal. Éveken át tartó programunk volt a Hulladék Munkaszövetség által indított országos „Tájsebészet"- akció, melynek régióközpontja voltunk. Ennek célja az illegális szemétlerakók feltérképezése, és lakossági összefogással történő megszüntetése, valamint az illegális szemétlerakás megakadályozása volt. Megszerveztük a feleslegessé vált papír, és az elhasználódott elemek szelektív gyűjtését a PTE Állam- és Jogtudományi Karán. Ezt a tevékenységet 2004-ben kiterjesztettük a Közgazdaságtudományi Karra is. Rendszeresen részt veszünk a környezetvédelmi jeles napok (pl. Föld napja, Környezetvédelmi Világnap, Autómentes nap, Ne vásárolj semmit nap) alkalmából rendezett városi vetélkedőkön, egyéb eseményeken, és képviseljük a regionális érdekeket az országos találkozókon, szakmai konferenciákon. Az egyesület maga is szervez szakmai rendezvényeket, legnagyobb sikerű ilyen munkánk volt a 2004. március 20-án megrendezett „Meccsek-konferencia", amely a Baranya megyében tervezett, környezetet veszélyeztető beruházásokról (drávai vízerőmű, Zengő-hegyre tervezett lokátorállomás, bükkösdi cementgyár) szólt. 2004. őszétől részt vettünk a regionális területfejlesztési döntések meghozatalában, illetve 2011-ig koordináltuk a Dél-dunántúli Regionális Civil Fórum tevékenységét.

Milyen módon változtatna az itteni kulturális és közösségi életen?

Teljesen más szemléletre volna szükség. Rendkívül erős lobbyra és összefogásra kellene alapozni. A nehézipar eltűnése miatt a város nagyon sokat veszített. Környezetvédelemtől függetlenül, a jelen körülmények között, ha nincs nehézipar, nincs hosszútávú fejlődés. Végig asszisztáltam az Európa Kulturális Fővárosa projektet, mi is sok programmal járultunk hozzá. Innen indult a Balokány-projekt is. Az országban sokan úgy gondolják, hogy itt Pécsett jól működő civil élet van. Valóban sok szervezet van regisztrálva, de igazából csak a töredéke működik hivatásszerűen és aktívan. Sokan eltűntek azok közül is, akikkel együtt kezdtük a projektet. Ez több mint harminc szervezet volt. Ennek talán a fele működik aktívan, vagy teljesen más profillal. Ezek a megszűnések nagy űrt hagynak maguk után. Például az Istenkúti Közösségért Egyesület megszűnésével az ott működő kisebb csoportok elveszítették a támaszukat. A másik probléma, hogy a döntéshozók nem figyelnek eléggé oda a helyi lakosok véleményére.

Meséljen a Balokány-liget történetéről!

A Balokány név eredete és etimológiája sokáig tisztázatlannak látszott. A pécsi Balokány kialakulására vonatkozó adatok alapján egyértelmű, hogy ez a név eredetileg mocsaras rétet, állóvizet je-

lentett. A Balokány név Pécsett is a horvát (bosnyák) lakosságtól származik. A Balokány eredetileg hatalmas, dél felé húzódó agyaggödör volt. Ez szolgáltatta az agyagot a város téglaégetőjének és a lakóknak, valószínűleg már a török hódoltság alatt is. Mikor a vízzáró agyagréteget letermelték, a gödör fenekén alulról források (ún. talpforrások) fakadtak. 1746-ban a városi tanács elrendelte „Ballukanya" kitisztítását és rétté alakítását, ezért ott földmunka és ároktisztítás kezdődött. Vagyis a volt agyaggödörben fakadt források vizét földtöltésekből készült medencében összefogták és a felesleg levezetésére vízárkot készítettek.

A Balokány-tó mellé 1853-ban Engel Adolf építtetett fürdőt, melyet Albert főhercegről neveztek el. Vasútvonal építése miatt a Balokány-tavat kettévágták. 1886-ban a fából készült medencét felújították egy immáron téglából és cementből készült medencére és ezzel együtt a környéket is parkosították, rendezték. 1933-ban készült el a fürdő felújítása, mely során már a ma is ismert állapotok készültek el. Hamerli Antal 1939-ben Pécsről készített filmjében pedig már egy-két kocka erejéig szerepel a tó és a liget.

Az 1980-as évek elején a strandfürdőt bezárták. 1988-ban már látszott a rossz döntés következménye: a betelepített halak elpusztultak, a tó eutrofizálódni kezdett, a területet pedig a „szórakozó ifjak", illetve hajléktalanok lassan „lelakták". Fordulatot az 1995-ös év hozott, amikor győzött végre a szakmai érvelés: a Balokány-liget és tó sorsát nem lehet együtt kezelni a Balokány stranddal kapcsolatos elképzelésekkel, hiszen a fürdő rehabilitációja csak hosszú távon valósítható meg, ezen idő alatt viszont a park és a tó elsorvad. Még abban az évben leeresztették a tavat, és a benne lévő kétezer köbméter berohadt iszapot eltávolították. Az elvégzett munkának köszönhetően a tó még ugyanazon év végére kifogástalan állapotba került. Nem maradt azonban anyagi forrás a szökőkút helyreállítására, mely a víz oxigénellátását biztosította.

A Balokány-liget részben megújult az „Európa Kulturális Fővárosa – Pécs 2010" program keretében. A terület - időközben méltatlan állapotba került - többi részének a megóvására civil összefogás indult, melynek eredményeként 2011 nyarán megalakult a Balokány-ligetért Egyesület, amely 2012-ben együttműködési szerződést kötött a terület tulajdonosával, Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatával.

Ennek eredményeként az elmúlt években számos rendezvény (pl. Víz Világnapja, városi majális) és több fejlesztés is megvalósult a ligetben:

- az Aranyeső-forrás kitisztítása és egy szökőkút kialakítása a forrás falazatán,
- új köztéri szemetesek és padok kihelyezése, a régi padok felújítása,
- a közvilágítás korszerűsítése,
- a Pepita épületének felújítása és átadása,

- csónakok beszerzése és díszhalak telepítése,
- az épület előtti padsorok felújítása,
- ivókút kihelyezése,
- kosárpalánk felállítása,
- ismertető táblák elhelyezése a liget ritka és értékes fái mellett,
- a terület részleges akadálymentesítése.

Minden középkorú pécsinek van emlékképe a nagymúltú Balokány-ligetről, a Pepitáról. Koncertek voltak a tószínpadon, diszkó működött a belső termekben. Pezsgő színtere volt a 70-es, 80-as éveknek. Hogyan szűnt meg, hogyan született újjá a Balokány-liget és a Pepita?

Az egyetemi éveim alatt minden héten jártunk ide. Ekkor már nagyon rossz állapotban volt az épület, megérett a felújításra. Ahogy említette, koncertek és különböző táncos rendezvények voltak itt. Ez egészen a kétezres évek elejéig így volt, mikor is bezárták az épületet. 2011-ben, amikor átvettük az üzemeltetést, konkrétan attól féltünk, hogy felgyújtják a hajléktalanok. 2013 őszén tudtuk pályázati pénzből felújítani és újból megnyitni az épületet. Ez a hosszú idő szinte kitörölte a köztudatból a Pepita létezését. Újra fel kellett építenünk az imázsát, be kellett dobnunk a város vérkeringésébe. A mai napig meglepődnek sokan azon, hogy itt egy épület van, mert annyira hátul van, hogy nem látszik a tótól és a fáktól. 2018-ban sikerült visszavezetni a köztudatba a létesítményt. Folyamatosan viszik a hírét, egyre több programot tartunk itt. A Pécsi Zöld Kör folyamatosan azon dolgozik, hogy változatos és tartalmas programokkal tudjon rendelkezésre állni a nagymúltú Pepita. Ameddig a pályázati fenntartási kötelezettség miatt működtetni kell az épületet, addig ezt a tevékenységet biztosan a mi egyesületünk látja el.

A civil programok állnak hozzánk a legközelebb. Programütközés esetén is a civilek élvezik a prioritást, mivel a pályázatnak is az felel meg. Természetbarát klub, fotókiállítás, nyári idegennyelvi gyerektáborok, modellezők országos versenye, nemzetiségi önkormányzatok programjai, csak hogy néhányat említsek. A mi dolgunk igazából annyi, hogy adjuk a területet és az infrastruktúrát. Ha úgy alakul kisebb baráti társaságok is jönnek hozzánk születésnapot, vagy más rendezvényt tartani. Eredetileg a liget és az épület megmentése volt a célunk, de kinőtte magát a projekt. A civil kezdeményezés végső célja egy családi és közösségi park („Pécs zöld szíve") kialakítása, ennek keretében helyszín biztosítása különféle rendezvények megtartásához, hosszabb távon pedig egy gyermekjátszótér kialakítása, valamint a tószínpad felújítása.

Mi a jövőképe a Balokány-ligetnek?

Ismét egyesíteni kellene a feldarabolt területeket, és ehhez a tulajdonviszonyokat is rendezni kellene. Jó lenne, ha meg lehetne menteni valamit a régi fürdőből, hisz az a városban annak idején egyedülálló volt. A legfontosabb célunk, hogy ha jön egy család, akkor a tagjai a legfiatalabbtól a legidősebbig találjanak maguknak kikapcsolódási lehetőséget. Az épület szórakozóhelyként ideális, több zenés rendezvényt hoztak már át a belvárosból. A vasút túloldalán is van egy terület, amivel senki sem foglalkozik. Tervek készültek arról, hogy a vasúti töltés alatt, egy átjáróval kapcsolnák össze a két területet. Ezt a területet lehetne hasznosítani, akár aquaparkként vagy wellness központként. A tószínpad felújításával ismét sokféle zenei produkció valósulhatna meg. A várostól már idáig is sok segítséget kaptunk, de azt kell mondanom, hogy szükségünk is lesz még a segítségükre, ha egy igazán modern és jól működő Balokány-ligetet szeretnénk adni a pécsieknek.

Sramó Gábor

Bóbita Bábszínház Nonprofit Kft.
igazgató

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni? Mióta él a városban?

Pécsett születtem, nagyon kevés időt töltöttem a városon kívül. Számomra Pécs fontos, szeretem ezt a várost. Az általános iskolát, gimnáziumot és az egyik egyetemet is itt végeztem el. Minden Pécshez köt. Mint segédszínész kezdtem a pályafutásom a Bóbita Bábszínházban. 1994-ben írta ki a pályázatot Balikó Tamás a Bóbita tagozatvezetésére, amit megpályáztam, és el is nyertem, így már 25 éve vezetem a bábszínházat.

A színházzal is komoly közösség teremtődik. Emellett milyen közösségi megmozdulásban vesznek még részt?

2010-ig volt egy alapítványunk, a Pécsi Nemzetközi Bábfesztiválért Alapítvány. A színház költözése után ez a fesztivál megszűnt, így az alapítvány is.

Viszont, mint intézmény, nagyon sok alapítvánnyal vagyunk kapcsolatban, és működünk együtt jelenleg is. Például a Jótékony Nőegylettel is rendszeresek a közös programok. Amikor 2005 körül emléktáblát avattunk, akkor egy szecessziós napot szerveztünk a Szent Mór utcában. Játszottunk, beöltöztünk szecessziós ruhába, illetve egy közös jótékonysági bált is tartottunk. Szintén kapcsolatban vagyunk az „Ők is a mi gyermekeink" Alapítvánnyal, és volt is közös rendezvényünk. Bár kicsi színház vagyunk, és nem túl sok fős a társulat, mégis aktívak vagyunk, és folyamatos kapcsolatban vagyunk az pécsi oktatási intézményekkel.

Tudjuk, hogy néhány éve még a Mária utcában volt a székhelyük, aztán pedig átköltözött a színház a Zsolnay Negyedbe. A költözésről meséljen kérem!

Sokan féltettek bennünket, én viszont nem aggódtam. Mi pályáztuk meg ezt a mostani épületet, és tudatos döntés volt, hogy a Zsolnay Kulturális Negyed részévé váljunk. A Mária utcai épületben komoly fejlesztéseket kellett volna eszközölni, amikre már nem volt elegendő kapacitásunk.

Gyorsan kiderült, hogy ide, a Zsolnay Negyedbe szívesebben jönnek a látogatók. A látogatottságunk sokkal jobb, mint korábban volt. Az sokat számít a kisgyerekes családoknak, hogy ahol most vagyunk az egy védett terület. Az infrastruktúra körülöttünk jól ki tudja szolgálni a vendégeket. Van játszótér, szabadtéri színpad, kávézó, zöld területek, védett, fallal körülvett terek, nagy előcsarnok, illetve van még bábmúzeumunk, kézműves termünk is. Az a változás, amit a költözés hozott, pozitív hatással volt a színházunk életére.

Milyen pozitívumokat tud még elmondani a környékről?

A költözéskor mi újra átgondoltuk a működésünket. Az, hogy a Zsolnay Negyedben vagyunk, azt is jelenti számunkra, hogy nyáron nem zárhatunk be, mivel ez egy turisztikai központ, és az egyik legfontosabb a nyári időszak a látogatottság szempontjából.

A fenti okból kifolyólag nyári táborokat is szervezünk 5-6 turnusban, „Játszunk bábszínházat" címmel. Évadonként 3 kiállítást is szoktunk szervezni. Egyértelműen megnőtt a Bóbita bábszínház programkínálata és a presztízse is az elmúlt években.

Milyen negatívumokat tud említeni a városrésszel kapcsolatban?

Ami időnként negatívumként érződik, az a közvetlen környezet minősége, a közbiztonsággal kapcsolatos problémákat jelenti. Az is fontos lenne, hogy a negyed és a város szervesebben összekapcsolódjon. Felmerült ötletként a kisvonat működtetése is.

Van esetleg még arra is energia az itteni dolgozók részéről, hogy bekapcsolódjanak nagyobb, a városrészt érintő akciókba?

Mivel a kollégák a művészeti tevékenységükkel igencsak le vannak terhelve, ezért tudatosan nem kérek a munkatársaktól plusz tevékenységet a mindennapi feladataikon túl. Azt látom, hogy vannak olyan művészek, akik öntevékeny módon részt vesznek közösségi akciókban. Ennek természetesen nagyon örülünk.

Milyen programra emlékszik szívesen, ami a negyedhez, városrészhez köthető?

Én elfogult vagyok, mert szerintem az a legjobb dolog a Bóbitában, hogy itt folyamatos élet van. Hétközben is jönnek óvodások, iskolások. Így tehát folyamatosak a programok. Éves szinten 20 000 fő fordul itt meg. Természetesen vannak közös programjaink a Zsolnay Negyeddel, ezek például a Zsolnay Piknik és a Szamárfül Fesztivál.

Milyen munkahelyen kívüli közösségi tevékenységben vesz még részt?

Szoros kapcsolatban vagyok az Apolló Kulturális Egyesülettel, melynek keretében amatőr diákszínjátszás szervezésével foglalkozunk.

Ön a szabadidejében milyen programokat részesít előnyben?

Nagyon szeretem a Kodály Központ komolyzenei hangversenyeit látogatni. Már kevésbé érdeklődöm a nagy tömegeket megmozgató fesztiválok iránt.

Ön szerint a helyi közösségek aktivitásának mi a titka, vagy mi az oka annak, ha kevésbé motiváltak a csoportok?

Azt látom, hogy a fiatalokban megvan az igény arra, hogy történjenek a dolgok, környezetvédelem, politika, kultúra területén. Ami negatív hatást látok, az a bürokrácia gátló hatásai. Ebben látom a nehézségeket, amikkel az aktív közösségek szembesülnek.

2 éve kiköltöztem a Somogy-Vasas-Hird területek közelében lévő Murom városrészbe, ami egy nyugodtabb terület. Úgy látom, itt még megmaradt a szomszédság közötti kapcsolat, kommunikáció. Itt például megvan a motiváció arra nézve, hogy együtt mit lehetne tenni a lakókörnyezetünkért. A bürokrácia az, ami gátakat szab az ilyen irányú törekvéseknek.

A mostani lakókörnyezetében érezni valamiféle falusias jelleget?

Igen, mindenképp, és egyre többen költöznek is ki emiatt erre a területre. Szoktunk beszélgetni, tervezni a szomszédokkal annak érdekében, hogy a terület fejlődni tudjon és épüljön, szépüljön. Ennek a területnek ismerem a képviselőjét, akivel jóban is vagyok, így tervezem is, hogy megkeresem, és beszélek vele erről a területről, annak érdekében, hogy létrejöjjön valamiféle közösségi aktivitás, összefogás a lakóhelyünkért.

Tasnádi Zsófia

Élmény Tár Tanoda, Emberség Erejével Alapítvány
alapító tag

Mióta él Pécsett és mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Szüleim Tüke pécsiek és én is ide születtem. A lokálpatrióta életérzést már az anyatejjel szívtam magamba. Édesanyám ízig vérig pécsi. Magamévá tudom tenni a pécsiséget, a Mecseket, a Belvárost, de a külvárost és az elhagyott épületeket is, amelyekhez különösen vonzódom.

A gimnázium után egy alternatív színházi társulatnak dolgoztam produkciós vezetőként. Ez egy teljesen alulról szerveződő civil szervezet volt. Ezzel a társulattal vetődtünk el egyszer a Hősök terére, ahol előadást tartottunk az ott élő gyerekeknek. Ez volt az a pont az életemben, amikor tudatosult bennem az, hogy jó lenne olyan gyerekekkel foglalkozni, akik nem kapnak meg mindent készen az élettől. Apukám szociológus és anyukám is civil szervezetnél tevékenykedett, úgyhogy én pici gyerekkorom óta jártam velük a környéket és részt vettem közösségi megmozdulásokon. A Hősök-terei projekt indított el a hátrányos helyzetű gyerekkel való foglalkozás irányába. Akkoriban Az emberség erejével Alapítvány keretein belül pár barátommal, gyakornokkal és önkéntessel elindítottunk egy ifjúsági klubot. A Gyárváros környékén, szociális bérlakásokban élő családokat kerestük fel és próbáltuk bevonni őket közösségi programokba. Eleinte heti egyszer voltak kézműves foglalkozások, melyek később heti több alkalomra bővültek.

Ma már Tanodaként működünk. Habár ebben a formában már csak a nyár végéig. A tanoda formát nem azért hagyjuk el, mert nem tudnánk megfelelni a törvényi kötelezettségeknek. Mivel jogkövető magatartást folytatunk, igyekszünk a legjogszerűbben működni amúgy is és megtennénk ezirányba is a plusz intézkedéseket. A most kitűzött törvényi szabályozás által generált iránnyal azonban nem szeretnénk azonosulni, mivel nyitott, inkluzív közösségi teret szeretnénk létrehozni, fejleszteni és ehhez nem a tanoda forma szerintünk a legjobb, mivel a jogszabály szerint ez réteg közönségre fókuszál majd.

Mi egy olyan közösségi teret szeretnénk létrehozni, ahol nem számít, hogy kinek milyen a társadalmi háttere, hanem egyszerűen jól érzi magát mindenki, aki betér oda. A Tanoda egy olyan fejlesztési közösségi tér, mely minden délután nyitva áll a gyerekek előtt.

Alapvetően három fő területen foglalkozunk a gyerekekkel: tanulásban segítjük őket a tanulópár programunk segítségével, amit önkéntesekkel tartunk fenn, másodsorban a készségüket is fejlesztjük, valamint szabadidős programlehetőségeket biztosítunk nekik. Működésünket mentorok segítségével tudjuk biztosítani.

Mennyire volt könnyű bevonni a gyerekeket?

A gyerekek nagyon nyitottak voltak és könnyű volt őket bevonni a programokba. Kezdetben a szociális munka egyik klasszikus módszerével kerestük fel a családokat, becsöngettünk hozzájuk, és elmondtuk, hogy kik vagyunk. Majd szisztematikusan szerveztünk a környéknek, és a mikroszegregátumoknak családi napokat, ahol megismerhették a működésünket. Miután már ismerték a helyet, a nyitvatartási időt, bármikor bejöhettek hozzánk. A gyerekek erre nagyon fogékonyak voltak és egy idő után már egymást hozták el hozzánk, és még a helyi iskolával is sikerült olyan kapcsolatot kialakítani, hogy ők is ajánlottak bennünket a családok felé. A területileg illetékes Családsegítő Központtal is jó a viszonyunk, ők is sokszor tartották hasznosnak, ha a családokat be tudtak hozzánk csatornázni.

A gyerekek egyedül érkeznek a Tanodába, vagy inkább az jellemző, hogy a szülők viszik őket?

Nagyon vegyesen működik ez, vannak szülők, akik hozzák-viszik a gyerekeket, de alapvetően mi kísérjük át őket az iskolából szervezetten. Van olyan gyerek, akit mi viszünk haza a foglalkozás után, hogy ne legyen buszhoz kötve. Mentorainkat OSI pályázati támogatással tudjuk foglalkoztatni részmunkaidőben. Nagyon sok önkéntessel dolgozunk, főleg velük oldjuk meg a tanulássegítő programjainkat, és az egyéb kiegészítő feladatokat.

Itt a városrészben van tudomása más szervezet működéséről mely Önökhöz hasonlóan közösségi programokat, megmozdulásokat szervez?

Anno azért is gondoltuk, hogy létrehozzuk a csoportunkat, mert nincs más szervezet itt és ez a városrész elég szolgáltatáshiányos. Ott van a Gyárvárosi templom, mely nyilvánvalóan egyfajta közösségi értékként és térként is szolgál a lakók egy részének. Működik egy másik gyülekezet is, de egy másik funkcionális közösségi tér, mint a tanodáé, nincs itt a környéken.

Van olyan program, amire szívesen emlékszik itt a városrészben?

A Tanodában elég sok programot szervezünk, például minden tavasszal van egy-egy nagyobb megmozdulásunk. Tavaly volt egy támogatói piknikünk, amire meghívtuk a környéken lakókat is. Mikulás-csomagokat szoktunk osztani a környéken élő gyermekeknek, és ételosztást is szerveztünk a korábbi években. Van egy „Gyárvárosi séta" nevű programunk is, amit helyben élő anyukákkal vezetünk. Ez egy alternatív városnéző séta, ami közben beszélünk a városrész múltjáról, arról hogyan szegényedett el a környék. Megnézzük egy kicsit a mai viszonyokat, de akár a cigány kultúráról is szó esik, ami ma meghatározó itt, továbbá, hogy milyen virágzó ipara volt e városrésznek 50 évvel ezelőtt.

Milyen intézmény, ház ad helyet ennek a közösségi térnek?

Ez már a harmadik hely, ahol most vagyunk. Először a Zenész Ifjúsági Otthonban voltunk, aminek az életébe szervesen be is kapcsolódtunk. Miután ez bezárt egy Álmos utcai ingatlanba költöztünk. Most egy olyan épületegységben vagyunk, amihez egy támogatónknak köszönhetően jutottunk hozzá.

Ön szerint mi a helyi közösségek aktivitásának titka? Mennyire motiváltak az itt élők és mi az, amivel még lehetne őket aktivizálni?

Nehéz kérdés, mivel egy közösségfejlesztő szemlélettel igyekszünk nem csak a gyerekekkel foglalkozni, hanem a felnőttekkel is. Azt látjuk, hogy amivel a legjobban megragadhatók, ha az ő problémájukra próbálunk közösen valamilyen cselekvési tervet kialakítani, tehát a problémákat üggyé formálni és azt közösen megoldani. Egy példa erre: van a környéken egy utca, amelyik földes volt. Az azon reggelente sétáló gyerekek nagyon piszkosan érkeztek meg az óvodába, pedig reggel még tiszta ruhában indultak el. Közös akcióval elértük, hogy lebetonozzák ezt az útszakaszt. Egy másik esetben egy lakóháznál probléma volt a kinti mellékhelyiséggel, de sikerült elérnünk, hogy felújítsák. Az ilyen jellegű témákban mozgathatók az itt élők, de azért volt példa közös főzésre is, ami szintén sikeres volt.

Vannak sokan, akik maguktól meglátják, hogy mik azok a pontok, amiben részt tudnának venni, például kisebb felújításban a tanoda körül. Ha tudnak segíteni, az jó érzéssel tölti el őket. A tekintetben vannak hullámvölgyek, hogy kit mivel lehet motiválni. Van egy adományprogramunk, amibe úgy lehet bekerülni, hogy kérjük a családokat, hogy kapcsolódjanak be valamilyen közösségi programba, közösségi aktivitásba. Van amikor ez nagyon jól működik, de van olyan család, aki megtorpan és nem tudja ezt véghez vinni. Nehéz műfaj ez, néha nem könnyű következetesnek maradni, de a kulcs az, hogy ne zárkózzunk el senki elől. Ha van valamilyen közeledési szándék, akkor mi mindig nyitottak vagyunk rá, csak a pontos kereteket kell tisztázni.

Mennyire nehéz az embereket megszólítani itt a városrészben? Lehet látni valamilyen tendenciát?

Az általunk szervezett programokon mindig sok látogató, érdeklődő van. Nekünk mindig az a fontos, aki ott van és részt vesz ezeken az eseményeken. Azokra koncentrálunk, akik szívesen jönnek el hozzánk, aztán ők akár behozhatnak újabb embereket is.

Mi a jó és milyen árnyoldalai vannak az itteni életnek?

Ennek a városrésznek van egy szomorú, elhaló története. Régen nagyon pezsgett itt az élet, virágzott az ipar a környéken. Itt futott keresztül a szénbányából a vasútvonal is. Azért is Gyárváros a neve a városrésznek mert sok üzem működött itt, és ezek rengeteg embernek adtak munkát: panelgyár, téglagyár, gázgyár. A történelem során ezek az üzemek szép lassan bezártak és a városrész kezdett elszegényedni. Nagyon sok mikroszegregátum van beékelődve itt. Úgy gondolom, hogy a most idetelepedő, második hajléktalanszálló sem tesz jót a városrész jövőbeni fejlődésének.

Mi, akik itt tevékenykedünk, azt érezzük, hogy minden, ami fiatalos és aktív, az eltűnik innen és így elveszik a városrész kedvező dinamikája, a helyébe pedig a szociálisan lecsúszott réteggel foglalkozó intézmények települnek be. Egy gyönyörű parkot lehetne kialakítani ezen a helyen, de ehelyett most

csak egy nagy szemétkupac van. A bezárt Puskin téri kollégium udvarán több sportpálya is van, amiket egy ideig próbáltunk tisztán tartani, ápolgatni, de sajnos már nincs erre kapacitásunk. Nyilván a környéken lakó gyerekeknek sem jó az, hogy ezt látják. A közelben lévő iskolának nincs használható méretű tornaterme. Véleményem szerint akár még ilyen célú hasznosítása is felmerülhetne a most elhanyagolt sportpályának.

Ami jó itt, az az, hogy ez még mindig egy heterogénebb környezet, mivel laknak középosztálybeli családok is. Közlekedés szempontjából is egy könnyebben elérhető városrésznek számít.

Mi az, ami motiválja Önt a munkájában? Ez egy igazi csapatmunka?

Igen az, és legfőképpen az motivál, hogy ez egy saját dolog, amit saját képünkre tudunk alakítani. Igyekszünk függetlenek maradni és olyanná formálni a tanodát, amit jónak gondolunk és érzünk. Nagyon sok támogatónk van, akik többnyire átlagemberek. A támogatások, bíztatások időnként még messzebbről is érkeznek hozzánk. Nagyon örülök, hogy az évek során a tanodás gyerekek és néhány szülő nagyon jó kis csapattá formálódott.

Úgy látom, hogy Önök egy nagyon jó példája annak, hogy milyen az, amikor valami alulról szerveződik. Ha Önnek személy szerint lenne rá lehetősége változtatni valamin, akkor mi lenne az?

A már említett volt Puskin téri kollégiumi épületet nem hagynám kiaknázatlanul. Szomorú, hogy ott áll üresen, pedig annyi lehetőség lenne benne. Akár egy turista csalogató helyszín is lehetne, ami a város egészének is jó lehet. Humánszolgáltató központot is betervezném oda, aminek az lenne a lényege, hogy az emberek jól érezhessék magukat. Vagy egy nagy inkubátorházként is működhetne. Nagyon sok olyan szervezetnek adhatna teret emellett, akinek nincs hol megvalósítania a programjait.

Összefoglaló

A Kelet-pécsi városrészeken 43 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közérzetének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi színterek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben, tágabb értelemben mit jelent a pécsiség a válaszadó számára. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól kirajzolódott a városvárosrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi színterek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

A Kelet-pécsi városrészek nem alkotnak homogén területet, amely a Búza tértől a Budai Vámig húzódik, délről Újhegyet, Gyárvárost és Tüskésrétet öleli fel. A városrészben vannak a város egészére ható kulturális színterek: a Tudásközpont és a Zsolnay Negyed, a Balokány Pepita Közösségi Tér, valamint egy alapítványi működtetésű közösségi ház található az Ady Endre utcában. Az interjúalanyok válaszaiból is kitűnt ez a földrajzi és gazdasági adottságokból fakadó sokrétűség.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Kelet-pécsi városrészekben

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalanyok számára legfontosabb a helyi kötődést, mindennapi életet meghatározó értékek egyfelől a külvárosi életformával járó családias környezet értékeire, másfelől a belváros a kulturális szolgáltatások közelségére irányultak:

- családias, nyugodt, csendes környezet;
- a Belváros megközelíthetősége;
- kulturális színterek közelsége és a kulturális programkínálat;
- zöld területek, kertek;
- helyi mikroközösségi élet.

Problémák, változásokra irányuló válaszok a Kelet-pécsi városrészekben

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből kirajzolódnak a közösségi életre is ható összefüggések:

- elhanyagolt közterületek;
- a köztisztaság problémái;
- rossz közbiztonság;
- tömegközlekedés nehézségei;
- elszigetelődés, a párbeszéd, a közösségi élet és a helyi kohézió hiánya;
- helyi kulturális programok, élő kultúra hiánya;
- a városrész ellátottsága nem kielégítő;
- helyi információáramlás hiánya.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- személyes szerepvállalás, önkéntesség;
- közösségi programok szervezése.

A Kelet-pécsi városrészeket nagymúltú épített és kulturális örökséggel bíró területek és intézmények gazdagítják. Tagoltsága okán azonban a civil közösségek és a lakosság közötti párbeszéd kialakítására irányuló, valamint a különböző életkorú csoportok aktivitását, bevonását elősegítő kezdeményezések erősödtek meg.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelentik, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basamalom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervesen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rücker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Füzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagyárpád, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

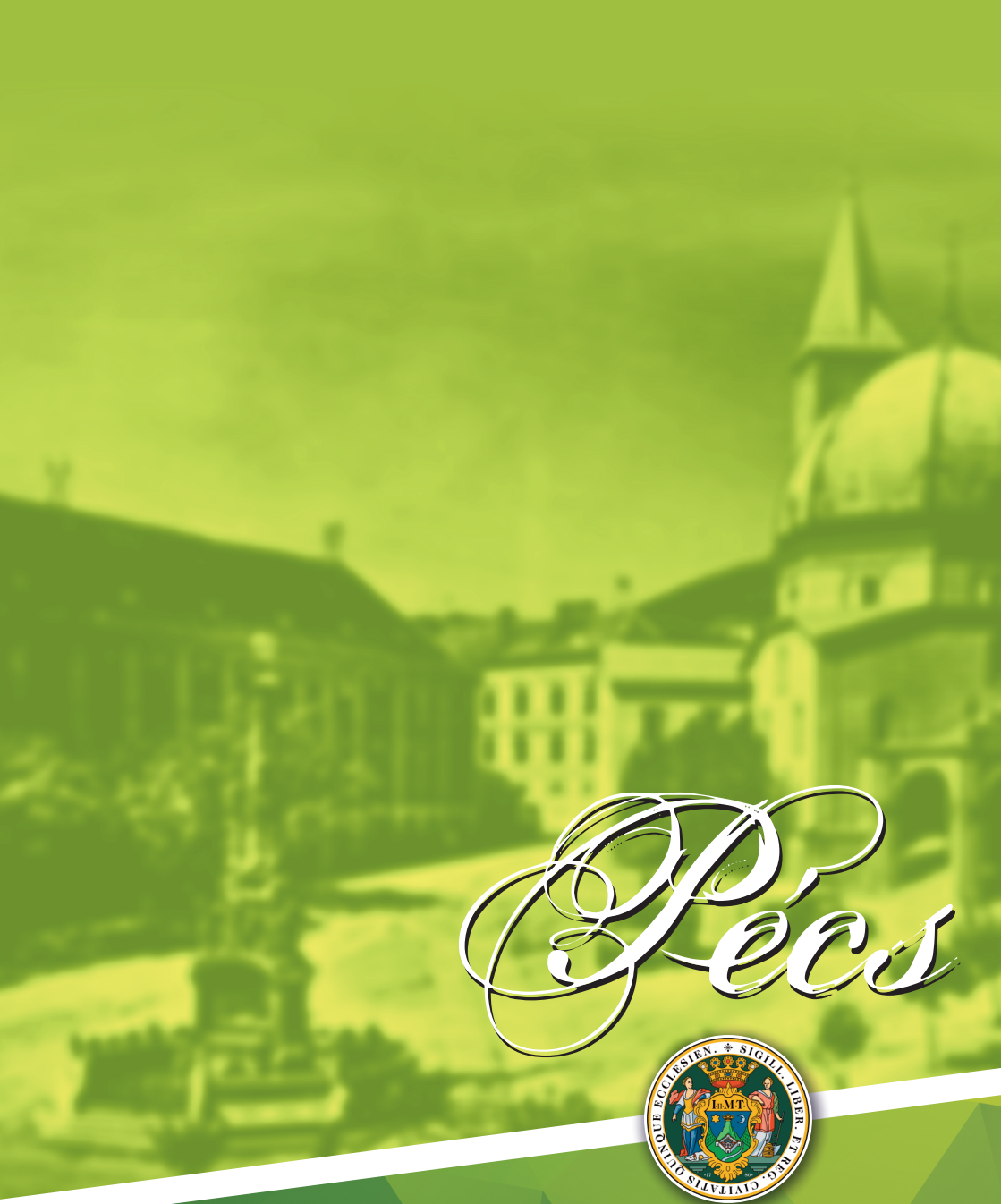

Pécs

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

KELET-PÉCS VÁROSRÉSZ

VIII.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK